

Tiskovina ■ Poština plačana pri pošti 64290 Trzin 1

P.n.
Koroška osrednja knjižnica
"Dr. F. Sušnik"
Na gradu 1
62390-RAVNE NA KOROŠKEM - YU

SLOVENSKI VEŠTNIK, Tavrisova ul. 16, A-9020 Celovec
Zastopnik za YU: ADIT-DZB, P.P. 171, 61000 Ljubljana

CELOVEC
SREDA
12. DEC.
1990

Letnik XLV.
Štev. 68 (2583)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt

Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

Cena: 7 šil.
din. 10

P. b. b.

Iščimo skupno!

Tako bi lahko povzeli razpravo, ki sta jo vodila dr. Dušan Nečak (Ljubljana, na sliki levo) in dr. Helmut Rumpler (Celovec, desno) v celovškem studiu ORF, ki jo je tudi posnel in jo bo oddajal 9. januarja prihodnje leto ob 23.10 na TV A2 in 12. januarja ob 12.00 na TV A1 v seriji „Disputationes“. Oba zgodovinarja sta se strinjala predvsem v tem, da do napetosti ni prišlo na relaciji „koroški – slovenski“, temveč je do nasprotij privedlo razmerje med veleslovenskim in vsenemškim stremljenjem. Več na 4. strani.

„Bilka“ ima predsednico

Udeleženci občnega zbora SPD „Bilka“ v Bilčovsu so za svojo predsednico izvolili Geli Schellander (na sliki), za podpredsednika pa Tomija Gasserja in Marjana Einspielerja. Imenovani so skupno z Jozijem Ogrisom, Rino Kropivnik, Gregorjem Reichmannom in Rezi Gasser kandidirali na skupni listi za upravni odbor. Temu pa bo v bodoče pomagala tudi vrsta društvenikov, ki bodo vabljeni na seje odbora. Glavna želja novoizvoljene predsednice: „Vsi člani naj bi sooblikovali delovanje društva s pobudami, kritiko in svojimi izkušnjami. Poprimimo za naše skupno delo, da bomo ohranili kulturno dediščino, ki so nam jo zapustili naši predniki!“ Več na 9. strani.

Pedagoško združenje v obeh koordinacijskih odborih

Strokovno združenje pedagoških delavcev (SZPD) je od preteklega petka dalje član obeh koordinacijskih teles koroških Slovencev. Po vstopu v koordinacijsko telo ZSO že pred meseci, je KOKS NSKS sprejel pogoje Strokovnega združenja, pod katerimi je bilo pripravljeno vstopiti tudi v to provizorično koordinacijsko telo.

Postavljeni pogoji so bili sprejeti z večino, le trije člani provizoričnega telesa NSKS so glasovali

proti spremembi poslovnika, po katerem morajo biti sklepi o spremembah šolske zakonodaje ter o finančnih zadevah sprejeti z dvotretjinsko večino.

Franc Kukovica je na seji poudaril, da obstoj dveh provizoričnih koordinacijskih teles ni zadovoljiv in da bo treba nadaljevati pogovore za ustanovitev skupnega koordinacijskega odbora, ki bi tudi dejansko koordiniral stališča in politiko znotraj slovenske narodnostne skupnosti.

Občini Bistrici na poti k ponovni samostojnosti!

Prebivalci nekdanjih občin Bistrica pri Pliberku in Bistrica na Zilji so v nedeljo izglasovali pomembno odločitev na poti do njune ponovne samostojnosti. V obeh občinah je namreč več kot polovica volilnih upravičencev glasovala za osamosvojitve občin v mejah izpred leta 1973 in s tem za ločitev od občin Pliberk oz. Straja vas.

V nekdanji občini Bistrica pri Pliberku je za osamosvoji-

tev glasovalo 53,9 odstotka, v nekdanji občini Bistrica na Zilji pa kljub smog-alarmu kar 65,4 odstotka volilcev.

Medtem ko gladka večina na Bistrici na Zilji ni presenetila, je odločitev volilcev v nekdanji občini Bistrica pri Pliberku dokaj nepričakovana. Za osamosvojitve je namreč odločilo 130 pozitivnih glasov (114 jih je bilo proti) v volilnem okrožju Klopce, v kraju, za katerega so pri-

čakovali, da se bo izrekel proti ločitvi od mestne občine Pliberk.

Za obe občini se je sedaj začel proces za dokončno osamosvojitve, ki pa ne bo brez ovir. Bistrici pri Pliberku kaže dobro, saj je pliberški župan Janko Pajank v razgovoru za naš list dejal, da bo kot demokrat upošteval izid glasovanja in da tudi ne vidi nepremostljivih težav pri razdelitvi dolgov in premoženja.

Tudi bivši mestni svetnik EL v Pliberku Stanko Vavti je prepričan, da bo Bistrica leta 1992 spet samostojna občina.

Bolj zapletena je situacija v zvezi z ločitvijo občin Bistrica na Zilji in Straja vas. Tam lahko pride do hudih nesporazumov zaradi razdelitve premoženja in prevzeta najetih dolgov. Tudi vprašanje dokončnega pristanka države je še odprto. Več na 3. strani.

Glasovanje za samostojno državo bo 23. decembra 1990

Plebiscit v Sloveniji po evropskih kriterijih!

IVAN LUKAN

Po dolgih mučnih pogajanjih je bila pretekli četrtek v slovenski skupščini vendarle sprejeta končna odločitev, kdaj bodo prebivalci Slovenije odločali o samostojni in neodvisni državi Sloveniji in koliko volilnih upravičencev mora glasovati pozitivno, da bo plebiscit uspel.

Izrekanje bo v nedeljo, 23. decembra letos, odločitev, da Republika Slovenija postane samostojna in neodvisna država, pa bo sprejeta, če se bo zanjo izrekla večina vseh glasovalnih upravičencev. Krite-

rij o uspešnosti plebiscita bo tako odgovorjal evropskim kriterijem in bo bržkone pozitivno vplival na mednarodno oceno glasovanja. To konkretno pomeni, da bo z „DA“ moralo glasovati približno 750.000 volilnih upravičencev. Pozitiven izid pa še ne bo pomenil odcepitve od ostale Jugoslavije, marveč začetek samostojne poti neodvisne države Slovenije, ki pa dopušča možnosti za vstop v razne modele jugoslovanske konfederacije kot tudi za odcepitev.

Zakon o plebiscitu o samostojnosti in neodvisnosti je slovenska skupščina sprejela

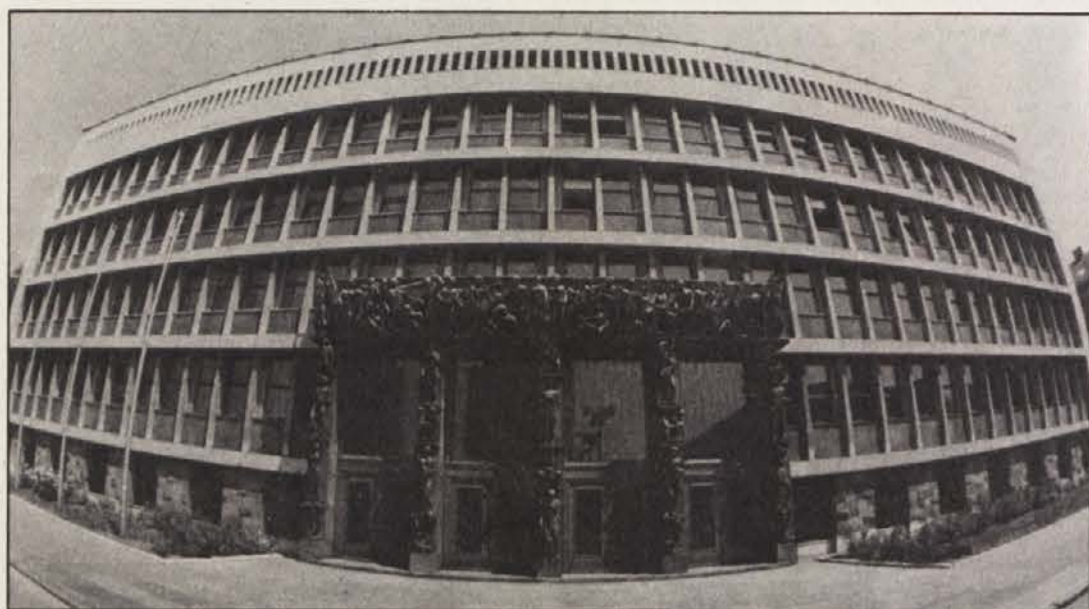
na osnovi medstrankarskega sporazuma vseh v slovenskem parlamentu zastopanih strank ter po intenzivni posredovalni vlogi predsedstva republike ter republiške vlade, ki sta v veliki meri omogočila sporazum, ki ga je do zadnjega ogrožal Demos s svojo zahtevo po relativni večini oddanih glasov. Za zakon je glasoval 201 poslanec, nihče ni bil proti, vzdržali pa so se štirji.

Kot prvi govornik na seji vseh treh zborov slovenske skupšine je predsednik predsedstva Republike Slovenije Milan Kučan poudaril, da bo (Dalje na 2. strani)

40. slovenski ples

Ansambel Braneta Klavžarja iz Celja (na sliki) bo skupaj z ansamblom 12. nasprotje poskrbel za poskočno plesno glasbo na 40. slovenskem plesu, ki ga prireja Slovenska prosvetna zveza v soboto, 5. januarja 1991 v Domu sindikatov v Celovcu. V programu pa bosta nastopila tudi jugoslovanska prvaka v latinskoameriških plesih Katja in Tomo. Rezervacije miz sprejema SPZ (telefon: 0463/514300-20).

Slovenski parlament je bil ob času zasedanja poslancev oz. ob sprejemanju zakona o plebiscitu močno zastražen.

Plebiscit v Sloveniji...

(Nadaljevanje s 1. strani)

imel plebiscit 23. decembra letos usodne razsežnosti za prihodnost slovenskega naroda in da gre za končno dejanje njegove dolge in vse prej kot lahke poti v lastno državnost, in dodal, da izpodkopenje ekonomskih temeljev slovenskega obstanka ter vse očitnejša nevarnost mednarodne izolacije ne dovoljuje, da bi v Sloveniji odlašali z državno osamosvojitvijo. „Samostojne in neodvisne slovenske države ni mogoče ustvariti čez noč z enostavno razglasitvijo. Za mednarodno priznanje mora imeti Slovenija na svojem ozemlju dejansko oblast,“ je dejal Kučan in nadaljeval, da se to najbolj prepričljivo izvede z neposrednim ljudskim glasovanjem.

V zvezi z Jugoslovansko ljudsko armado je Kučan nedvoumno poudaril, da bi bil vsak poseg JLA v politično dogajanje nelegalen in tudi v nasprotju s slovensko ustavo, ki ne dopušča nikakršnih ukrepov take vrste brez soglasja slovenske skupščine. Vsako uporabo oborožene sile, ki bi preprečila izvedbo plebiscita v normalnih razmerah, bi Slovenija smatrala za akt odkrite agresije, je opozoril predsednik predsedstva in dejal, „da bo Slovenija ustrezno temu ravnala doma in v tujini“. „Tak poseg bi objektivno spremenil značaj našega plebiscita. Ta bi se potem nujno spremenil v plebiscit o odcepitvi“, je brez ovinkov povedal Kučan.

Predsednik predsedstva je ob koncu svojega govora slovenskem parlamentu in javnosti tudi predstavil najpomembnejše točke „Izjave o dobrih namelih“, ki jo je izdelalo predsedstvo in ki jo je na svoji četrtkovi seji sprejela tudi skupščina. V njej je

med drugim rečeno, da Slovenija izrecno izraža pripravljenost za vključitev v evropski sistem kolektivne varnosti in sodelovanja in v procese razoroževanja ob ustreznih mednarodnih garancijah.

Izjava nadalje zagotavlja italijanski in madžarski narodnostni skupnosti enak položaj in vsaj enake pravice kot jih uživata sedaj. „Ponovljena je tudi ustavna pravica in odgovornost Slovenije za položaj slovenske narodnostne skupnosti v zamejstvu in Slovencev v tujini,“ piše v „Izjavi o dobrih namelih“.

Slovenija v izjavi tudi predlaga, da se skupaj s Hrvaško izdelan model konfederalne ureditve kot predlog ponudi vsem narodom Jugoslavije kot možnost ureditve medsebojnih odnosov.

V zvezi z odnosi do tujih držav in mednarodne skupnosti pa je v izjavi zagotavljeno, da bo Republika Slovenija spoštovala vsa načela mednarodnega prava in še posebej vse mednarodne pogodbe, ki jih je podpisala Jugoslavija. R. Slovenija pa bo kot samostojna država zaprosila za članstvo v Organizaciji združenih narodov in za polnopravno članstvo v Svetu Evrope.

Predsednik skupščinske komisije za mednarodne odnose Matjaž Šinkovec pa je v imenu 54 poslancev predlagal sprejetje Deklaracije o spoštovanju temeljnih človekovih pravic in svoboščin Sveta Evrope, ki ga je slovenski parlament soglasno sprejel.

Predsednik slovenske vlade Lojze Peterle je odločitev o plebiscitu ter medstrankarski sporazum o tem ocenil kot „zrelo politično dejanje“ in dejal, da si bo Slovenija s plebiscitom ustvarila „proste roke“ in hkrati dosegla „čiste račune“. Sedaj gre za čim-

prejšnjo „evropeizacijo“ Slovenije, v nasprotnem primeru bi Slovenija postala „preglasovana jugoslovanska provinca“.

Po najnovejši anketi slovenskega dnevnika „Delo“ bo volilna udeležba na plebiscitu blizu 90-odstotna, za samostojno in neodvisno Slovenijo pa bo glasovalo skoraj 80 odstotkov volilnih udeležencev. V primeru, da bi plebiscit spodletel – verjetnost je zelo majhna (20:80), bi to povzročilo odstop predsedstva in vlade ter nove volitve, usoda Republike Slovenije pa bi bila povsem negotova.

Poglobljeno sodelovanje med Avstrijo in Slovenijo

Raziskovati in izpolniti vrzeli v avstrijsko-slovenski zgodovini 19. in 20. stoletja, odstraniti zgodovinske tabuje, ki še vedno otežujejo pravilno vrednotenje dogajanj zlasti po prvi in drugi svetovni vojni ne samo na Koroškem, temveč tudi v zvezi z diplomatskimi, političnimi in vojaškimi nesporazumi med Avstrijo in Slovenijo oz. Jugoslavijo, preko tega pa se vključiti tudi v skupna prizadevanja na ravni sedanjih in bodočih skupnih problemov v prostoru Alpe-Jadran – to naj bi bil smisel in namen ustanovitve ekspoziture Avstrijskega

Občni zbor Avstrijske lige za človekove pravice

V znamenju pomladitve je bil letošnji občni zbor Avstrijske lige za človekove pravice, članice mednarodne organizacije „Federation internationale des droits de l'homme“ (FIDH), nadstrankarske in antifašistične humanitarne organizacije, ki si je zastavila cilj, da preuči stanje človekovih pravic v svoji državi.

Tudi letos je liga ob svojem občnem zboru objavila Izvid človekovih pravic za Avstrijo 1990 in ob tem nakazala številna pravna dejstva, ki se ne ujemajo z načeli obče priznanih človekovih pravic. Liga trenutno v prvi vrsti obsoja avstrijsko politiko nasproti političnim in tako imenovanim ekonomskim beguncem ter azilantom, ki je v popolnem nasprotju s humaninimi potrebami prizadetih. Prav tako obsoja prestopke avstrijske policije, ki jih je objavila avstrijska sekcija mednarodne organizacije „amnesty international“.

V zvezi z narodnostno politiko liga zahteva dosledno pravico do vzgoje in pouka v materinščini ter odklanja vsakršnen model segregacije, ki naj se končno umakne načelu interkulturnega sožitja. Hkrati zahteva takojšnje javno priznanje Romov in Sintov kot avtohtono narodno skupnost.

V vodstvu Lige je prišlo – kot že omenjeno – do pomla-

ditve: dolgoletnega predsednika Alfreda Ströerja, ki je iz starostnih razlogov oddal svoje predsedstvo, je nasledil Josef Höchtl, parlamentarni poslanec Avstrijske ljudske stranke; kot poslovodeči predsednik mu bo – kot doslej – pomagal Feliks J. Bister. Kot referent za narodnostna vprašanja v Avstrijski ligi za človekove pravice je dr. Franci Zwitter ml. nasledil zastopnika gradiščanskih Hrvatov dr. Iva Müllerja, ki je pravtako iz starostnih razlogov oddal svojo funkcijo.

Novi referent za narodnostna vprašanja v Avstrijski ligi za človekove pravice dr. Franci Zwitter ml.

inštituta za vprašanja vzhodne in jugovzhodne Evrope v Ljubljani.

Tak namen je poudaril vodja tega inštituta, univ. doc. Arnold Suppan ob podpisu tozadavne pogodbe med omenjenim inštitutom ter Filozofsko fakulteto ljubljanske univerze. Slovesnemu podpisu pogodbe na Dunaju so prisostvovali avstrijski minister za znanost in raziskovanje Erhard Busek, mestnik ministra za znanost in tehnologijo Republike Slovenije Bojan Pretnar ter dekan filozofske fakultete ljubljanske univerze Leon Zor-

man.

Ideja za tak inštitut vsaj z avstrijske strani ni nova, je poudaril Busek in spet razložil svoje pojmovanje skupnega kulturnega prostora srednje Evrope, ki jo vidi zaokroženo s prestolnicami Dunaj – Ljubljana – Zagreb – Budimpešta – Bratislava – Praga – Varšava.

Prof. Leon Zorman je v svojih besedah spomnil na že obstoječe sodelovanje med slovenskimi in avstrijskimi znanstveniki, ki ga sama po sebi pogojuje geografska lega in ki ga v bodoče ne smejo omejiti nikakršne ideološke pregrade.

Za vodjo ljubljanske ekspoziture Avstrijskega vzhodnega in jugovzhodnega inštituta je bil imenovan koroški Slovenec, zgodovinar, publicist in prevajalec Feliks J. Bister; njegovo delovanje se ne bo omejilo samo na vzpostavitev kontaktov med različnimi institucijami v Sloveniji in Avstriji, saj ti že obstajajo, temveč se bo povsem posvetil konkretnim projektom, organizaciji simpozijev, ekskurzij ipd. Podpis pogodbe o poglobljenem znanstvenem sodelovanju med Slovenijo in Avstrijo je vsekakor začetek nove ravni mednarodnega in sosedskega sodelovanja. F.Z.

Feliks Bister (desno) bo poskrbel za tesnejše znanstvene stike med Avstrijo in Slovenijo. Slika: G. Maurer

Drage bralke, dragi bralci!

Zaradi obširne božične številke boste naslednjo izdajo Slovenskega vestnika prejeli v četrtek, dne 20. decembra 1990.

Uredništvo

Bistrica pri Pliberku: nov začetek 1992 zagotovljen!

„Občina Bistrica pri Pliberku je bila vedno gospodarsko močna, tudi že pred ustanovitvijo tovarne za proizvodnjo filtrov Knecht v začetku sedemdesetih let. Zato sem prepričan, da bo po pozitivni odločitvi po letu 1992 brez večjih gospodarskih težav šla svojo samostojno pot“.

Piše IVAN LUKAN

S temi besedami je pozitiven rezultat glasovanja o osamosvojitvi nekdanje občine preteklo nedeljo z zadovoljstvom komentiral bivši mestni svetnik v občini Pliberk in član komiteja za osamosvojitve nekdanje občine Bistrica Stanko Vavti. Od 1426 volilnih upravičencev se jih je namreč za ločitev od mestne občine Pliberk izreklo 769 ali 53,9 %.

Medtem ko je bil rezultat v volilnem okrožju Bistrica/Šmihel s 639 pozitivnimi glasovi pričakovani, pa je 130 DA-glasov na Klopcah pravo presenečenje. Ti glasovi so tudi dokončno prispevali k temu, da bo nekdanja občina Bistrica pri Pliberku spet samostojna.

Stanko Vavti je v razgovoru za naš list dodal, da „volilna kampanja“ za osamosvojitve Bistrice ni zapustila negativnih posledic znotraj EL in poudaril, da bodo na

občinskih volitvah marca prihodnje leto nastopili še skupno. „Prepričan sem, da bodo vsi dosedanja volilci in dodatno še nekaj novih glasovali za Enotno listo, tako da bo ostala močna politična sila v mestni občini Pliberk. Poleg tega imamo od pliberške EL zagotovilo, da bo spoštovala odločitev na Bistrici ter se zavzela in glasovala za pravično razdelitev premoženja, je glede nadaljnjega procesa osamosvojitve občine optimistično dejal Stanko Vavti.“

Stanko Vavti, član uspešnega komiteja za osamosvojitve nekdanje občine Bistrica pri Pliberku.

Za glavnega kandidata EL na volitvah marca 1991 za območje nekdanje občine Bistrica ter tudi na prvih volitvah v samostojni občini leta 1992 pa je Stanko Vavti predlagal Jožeta Partla.

Pliberški župan Janko Pajank, doma v „separatistični“ Bistrici, je v razgovoru za naš list poudaril, da je tak izid pričakoval in da to odločitev „ne le da jo sprejema, ampak jo bo tudi upošteval“. Glede delitve premoženja Pajank ne pričakuje večjih težav. Dejal je, da bodo morali verjetno ustanoviti nove zveze za vodovod in za kanalizacijo. Kar se tiče dolgov pa je pliberški župan menil, da bo morala nova samostojna občina prevzeti kredite, ki jih je mestna občina najela za razne projekte na območju nekdanje občine Bistrica.

Po oceni socialističnega župana bo po „pametni obravnavi vseh odprtih vprašanj“ v občinskem odboru ter po dokončnem stališču deželne vlade leta 1992 prišlo do ustanovitve „stare nove občine Bistrica pri Pliberku“ in s tem tudi do novih občinskih volitev tako na Bistrici kot tudi v Pliberku.

Kakšna bo cena za samostojnost?

65,4 odstotka prebivalcev Ziljske Bistrice se je izreklo za ponovno osamosvojitve občine, ki je bila leta 1973 spojena s Strajo vasjo. To je zagotovo izraz volje po samostojnosti, hkrati pa tudi tve-

Zahvala vsem podpornikom

V oktobru je bila v Celovcu predstavitev knjige KOROŠKI TRIPTIH –KÄRNTNER TRIPTICHON – TRITTICO CARINZIANO. Avtorja Janko Messner (besedilo) ter Hans Piccottini (likovna oprema) sta čisti izkupiček iz prodaje knjige namenila Skupnosti staršev za javno dvojezično ljudsko šolo v Celovcu. Izdajo publikacije je gmotno podprl dipl. inž. Štefan Hobel. Skupnost staršev ABCČ se vsem trem podpornikom iskreno zahvaljuje. Ljubiteljem knjig „Koroški triptih“ priporočamo za božično ali novoletno darilce. Knjižica je na prodaj v obeh slovenskih knjigarnah v Celovcu.

Ob tem se želimo pristrčno zahvaliti še dvema podpornikom: dr. Valentinu Simi za širokogrudni denarni prispevek ter prof. dr. Gstetterju za prenakazilo denarne vsote, ki mu jo mora plačati kot avtorju knjige „Zwanghaft deutsch?“ avstrijski dnevnik „Kronenzeitung“ po izgubljenem sodnem procesu.

gana odločitev, saj celo po ocenah deželne vlade obe občini ne izpolnjujeta vseh pogojev za pozitivno delovanje. Prav tako pa je zdaj pričakovati, da se bodo znižala tudi sredstva, ki jih je občina Straja vas doslej prejela od zvezne vlade, hkrati pa grozi prekinitev dosedanje socialne, kulturne in gospodarske povezanosti med tema dvema občinama, ki sta doslej skupaj gradili svojo infrastrukturo.

Frakcijski vodja Volilne skupnosti v Straji vasi Janko Zwitter vidi vzrok za nedeljsko odločitev prebivalcev Ziljske Bistrice predvsem v tem, da so se hoteli izkazati kot lokalni patrioti, hkrati pa izreči tudi svoj protest proti ravnanju občine Straja vas v vprašanju ziljske dovoznice k avtocesti. Kljub temu pa je

treba k oceni izida še dodati, da so prav na Ziljski Bistrici zagovorniki ponovne osamosvojitve dosegli relativno najvišji delež glasov (352 prebivalcev je glasovalo za osamosvojitve, 62 proti, 2 glasova pa sta bila neveljavna). Že v samem številu volilnih upravičencev (538 – udeležba je torej znašala 77,7%) pa tiči tudi načelno vprašanje za bodočnost: je bila odločitev za osamosvojitve dejansko smiselna, ko pa bo od že zdaj obrobne kraja, ki nima izgrajene ustrezne infrastrukture, ki bi zagotavljala ustrezen obči razvoj, terjala še dodatne stroške za lastno občinsko upravo, občinske delavce in ne nazadnje tudi za novo občinsko predstojništvo...

Andrej Mohar

V Straji vasi so šteli glasove za zaprtimi vrat: Ziljska Bistrica se je poslovila v samostojnost.

OBZORNİK

Volitve v Srbiji in Črni gori še bolj zapletle položaj

Lahko bi rekli, da se je Srbija oz. njeno vodstvo s slavnim Slobodanom Miloševićem najbolj trdovratno upiralo novim volitvam, ki morajo kot po pravilu potekati po demokratičnih načelih na „svoboden“, večstrankarski način. Kot zadnja republika skupaj z ideološko in federalistično enotno Črno goro se je zanje odločila za minulo nedeljo, 9. decembra. Pred tem pa je bilo kar precej napetosti.

JOŽE ROVŠEK

Vladajoči komunisti so se medtem prelevili v Srbsko socialistično stranko (SSS) in ob razmahu političnega pluralizma je nastalo kar 44 strank v vsem spektru od najbolj nacionalističnih in celo pročetniških do demokratičnih, ki se nekatere v svojem programu zavzemajo „celo“ – to je potrebno posebej izpostaviti, ker je v srbskem političnem življenju posebna redkost – za enakopravnost vseh narodov in narodnosti v Jugoslaviji. Miloševićevi SSS najbolj nevarna je bila stranka Vuka Draškovića Srbsko gibanje (pokret) obnove (SPO).

Vuk Drašković, poleg Miloševića najbolj sporna osebnost v jugovzhodni Evropi, je nekaj časa nastopal z izrazito pročetniškimi parolami, pozneje pa se je iz njegovega gibanja izločila Šešljeva neočetniška skupina in Drašković se je močno povezal s srbsko pravoslavno cerkvijo, ki je kljub nekdanjemu tesnemu sodelovanju obrnila hrbet Miloševiću, in tako postal bolj sredinsko-desni. K tema dvema strankama bi mogli prišteti še Srbsko demokratično stranko in srbske radikale, vse ostale pa so bile v volilnem tekmovanju samo bolj ali manj pomembne drobščice.

Kar težko si je predstavljati, da se je odločilo že v prvem krogu volitev (drugi je načrtovan na isti dan kot slovenski plebiscit o samostojnosti, 23. decembra). Pričakovati je bilo, da se bosta, med seboj pomerila Vuk in „Slobo“, toda slednji je med ljudstvom očitno še vedno tako priljubljen, da je že v prvi rundi zbral po sicer še nepopolnih podatkih kar nekako 60 odstotkov glasov 6,800.000-članskega volilnega telesa in zmagal. Še bolje je šlo njegovi SSS, ki si obeta absolutno večino od 250 poslanskih sedežev. Vzroki za tak rezultat so po mnenju opozicije predvsem v neizenačenih pogojih v predvolilnem boju, zagotovo pa so tudi veliko prispevale (pravi čas) izrečene grožnje vojaškega vrha (general Kadijević), ki se še ni odrekel posebne vloge v Jugoslaviji, v Srbiji, kjer pa je vojska tradicionalno zasidrana, pa sploh ne. Vojska si namreč ne želi sprememb, vsaj tako velikih, kot so v Sloveniji in na Hrvaškem, ne.

Prava posebnost so bile volitve

v ukinjeni avtonomiji Kosovu. Ker ni smela kandidirati, je albanska najmočnejša in najbolj vplivna stranka, Kosovska alternativa, pozvala volilce albanske narodnosti k bojkotu volitev. Ta je tudi uspel, vendar volilna pravila določajo, da za izvolitev v drugem krogu velja vsako število volilcev. Tako bo najbrž Kosovo v srbskem parlamentu zastopalo nekaj z minimalnimi glasovi izvoljenih srbskih ali črnogorskih poslancev kljub njihovi absolutni manjšini na Kosovu. Kaj bodo k temu rekli mednarodni opazovalci, si lahko predstavljamo.

V Črni gori se je za glasove potegovalo 20 strank, volilo pa je manj kot pol milijona volilcev. Volilna aritmetika je bila v glavnem razdeljena med Bulatovićeve komuniste, ki se doslej edini v Jugoslaviji še niso preimenovali, prosrbsko Narodno stranko in Zvezo reformskih sil zveznega šefa vlade Anteja Markovića. Edina nacionalna stranka, ki je nastopila na volitvah, je muslimansko-albanska stranka, ki pa nima velikega volilnega zaledja. Že po predvolilnih ocenah (predvsem po denarju in močni propagandi) je bil pričakovani uspeh komunistov. Po za sedaj samo delnih podatkih (zbiranje poteka počasi tudi zaradi visokega snega v severnem delu države) bo uspeh Bulatovića za predsednika in komunistov za parlament popoln.

Volitve v največji republiki Srbiji in najmanjši Črni gori torej niso prinesle boljših izhodišč za razrešitev jugoslovanske krize. Znano je namreč, da sta tako Milošević kot Bulatovića za trdno federacijo in da odklanjata vsakršne pogovore o konfederaciji samostojnih držav, kakršno ponujata Slovenija in Hrvaška. V tej zvezi so verjetni še večji pritiski na Slovenijo in njene osamosvojitvene težnje. Pri tem je najbolj navaren faktor prosrbsko orientirana vojska.

Tudi konflikti s Hrvaško se bodo verjetno še zaostriili zaradi tamkajšnjih Srbov predvsem v Kninski krajini, v nevarnosti pa je tudi Bosna in Hercegovina, kjer je Srbska demokratična stranka na nedavnih volitvah postala druga najvplivnejša stranka tako v predsedstvu kot v parlamentu. Milošević prav tako gotovo ne bo spremenil svoje velikosrbske združevalne politike, to pa je lahko zelo nevarno, ne samo za Jugoslavijo, temveč tudi za Balkan.

SSK: ustanovni zbor konference za Slovenijo

V Ljubljani so preteklo soboto v Cankarjevem domu formalno ustanovili domovinski del Slovenskega svetovnega kongresa z ustanovnim zborom SSK - konference

za Slovenijo. Kakor smo že poročali, bo vseslovenski svetovni kongres konec junija prihodnjega leta prav tako v Ljubljani.

HEUTE
IMSLOVENSKI
VESTNIKDie Seite
für unsere
deutschsprachigen
Leser/innen**Feistritz/Bleiburg und Feistritz/Gail: Klares
Votum der Bevölkerung zur Verselbständigung!**

Die beiden Altgemeinden Feistritz ob Bleiburg/Bistrica pri Pliberku und Feistritz im Gailtal/Bistrica na Zilji haben vergangenen Sonntag einen großen Schritt in Richtung Verselbständigung getan.

In der Altgemeinde Feistritz ob Bleiburg/Bistrica pri Pliberku sprachen sich 53,9 Prozent für eine Trennung von der Stadtgemeinde Bleiburg/Pliberk aus, in Feistritz im Gailtal/Bistrica na Zilji

waren es – trotz Smog-Alarm in den Vormittagsstunden – sogar 65,4 Prozent, die für eine Loslösung von der Gemeinde Hohenthurn/Straja vas votierten.

In einem Interview mit dem „Slovenski vestnik“ erklärte der Bleiburger Bürgermeister Johann Pajank, daß er als Demokrat das Abstimmungsergebnis in der Altgemeinde Feistritz/Bistrica anerkenne und mit einer Verselbständigung dieses Gemeindeteiles im Jahr 1992 rechne. Altstadtrat Stanko Vavti von der EL und Mitglied des „Aktionskomitees für eine selbständige Gemeinde Feistritz/Bistrica“ sah ebenfalls keine unüberwindbaren Hürden.

Schwieriger dürfte es der Altgemeinde Feistritz im Gailtal/Bistrica na Zilji bei deren Bestrebungen um die Verselbständigung gehen. Trotz des klaren Votums der Bevölkerung der Altgemeinde gibt es in der Gemeinde Hohenthurn/Straja vas starke Widerstände.

tätsvorwürfen konfrontiert“, den Rechtsbruch mit der Genfer Flüchtlingskonvention durch den Ministerrat, einen sündteuren Einsatz des Bundesheeres gegen wehrlose Flüchtlinge, ziehen bei den Arbeitenden nicht mehr.

Jetzt fällt die Flüchtlingsdiskussion dank des erwachenden weisen Zweifels der Österreicher und Österreicherinnen jenen auf den Kopf, die in ihrer überstürzten EG-Anbiederung daraus ein Problem werden ließen: Die „SFVP-halluzinationalen“ Modellbauer von Geisterschiffen die sich bei genauer Betrachtung in Nichts auflösen.

Reinhold Steindorfer,
Salzburg

**Am 23. Dezember in Slowenien:
750.000 Ja-Stimmen für eine
souveräne Republik notwendig!**

Die Bevölkerung der jugoslawischen Teilrepublik Slowenien wird am 23. Dezember 1990 in einer Volksabstimmung über einen „selbständigen und unabhängigen Staat Slowenien“ abstimmen. Das entsprechende Gesetz wurde am vergangenen Donnerstag im scharf bewachten Parlament in Ljubljana mit 201 Stimmen bei vier Stimmenthaltungen beschlossen.

Das Plebiszit gilt als angenommen, wenn sich die Hälfte aller Wahlberechtigten plus eine Stimme für die Unabhängigkeit und Selbständigkeit Sloweniens ausspricht. Konkret: rund 750.000 der rund 1,5 Millio-

nen Wahlberechtigten müßten mit Ja stimmen.

Es wird eine 80-prozentige Wahlbeteiligung erwartet, die erforderliche qualifizierte Mehrheit dürfte mit größter Wahrscheinlichkeit geschafft werden.

Von allen Politikern wurde betont, daß ein Ja des Volkes noch nicht unbedingt die Lostrennung von Jugoslawien zur Folge haben müsse, sondern auch die Option einer jugoslawischen Konföderation beinhalte. Nur im Falle einer militärischen Intervention würde es zu einem Lostrennungs- bzw. Abspaltungsplebiszit kommen, betonte Republikpräsident Milan Kučan.

len Mittel bereitstehen.

Die Vertreter der Gemeinde Eisenkappel, der Nachbargemeinden sowie des Klubs slowenischer Gemeinderäte sprachen sich ebenfalls vehement für eine erstmalige Realisierung dieses nicht nur aus wirtschaftlicher Sicht bedeutsamen Projektes aus. Man müsse in diesem Zusammenhang alle Varianten für eine Zufahrt auf österreichischer Seite neuerlich prüfen und sofort mit dem Grundeigentümer entsprechende Verhandlungen führen. Weiters wurde vereinbart, daß die Gemeinde Eisenkappel und die Nachbargemeinden unverzüglich die zuständigen Bundes- und Landesstellen

im Wege einer Resolution auf umgehendst zu kontaktieren und ihn aufzufordern, die notwendigen Schritte sofort in die Wege zu leiten. Die Vertreter der Republik Sloweniens werden ihrerseits anlässlich der bevorstehenden die Dringlichkeit der Realisierung dieses Projektes hinweisen werden. Der Bürgermeister der Gemeinde Eisenkappel/Železna Kapla Dr. Haller erklärte sich bereit, den zuständigen Finanzreferenten des Landes Kärnten Landesrat Max Rauscher Gespräche mit Vertretern des Landes Kärnten nachdrücklich auf die Notwendigkeit der Öffnung dieses Grenzüberganges hinweisen.

**Poskus iskanja poti
do skupne ocene...**

Prav na dan, ko je parlament Republike Slovenije razpravljajal o odločitvi o plebisitu, s katerim naj bi Slovenija postala suverena in neodvisna, je avstrijska televizijska in radijska ustanova v okviru svojih „Disputationes“ priredila zanimivo konfrontacijo zgodovinarjev dr. Helmuta Rumplerja in dr. Dušana Nečaka. Tema, posvečena odnosom med Koroško in Slovenijo z vso zapletenostjo zgodovinskih dogajanj, je bila zastavljena dovolj široko, čeprav so si bila stališča obeh zgodovinarjev precej podobna.

Rumpler in Nečak sta v bistvu obdobje pred začetkom narodnega prebujanja v zvezi s pripravo in dogajanju francoske revolucije označila kot mirno, čeprav, kot je to izpostavil dr. Nečak, „sožitje tudi v tistem času ni bilo idilično. Vzrok za to pa je bil gotovo v tem, da tudi ilirske province nikoli niso bile slovenski teritorij ter da so vizije Zoisovih in Vodnikovih krogov sicer zbudile upanja, toda so že kmalu vse propadle; in to kljub temu, da je ilirizem ostal živ do medvojnega časa.“

Dr. Rumpler je nato poudaril, da je bilo narodno prebujanje predvsem kulturno dejanje, ne pa politični akt v smislu samodržavnosti, dr. Nečak pa je dejal, da je sicer že mogoče govoriti o narodnem programu, ki pa ni bil naperjen proti Nemcem ali nemštvu, pa čeprav so bili Slovenci primorani zahtevati prav tisto, kar jim nemštvo ni dovoljevalo.

Dr. Rumpler je obdobje, v

katerem je začel veljati zakon o utrakvističnem šolstvu, označil kot čas, v katerem se je začel narodnostni boj: „S tem, da so občinski sveti in deželni šolski svet določevali, kje sme biti pouk dvojezičen oz. kje je prepovedan, so razvneli boj med nemškonacionalnimi učitelji in slovenskonacionalnimi duhovniki...“ S tem pa sta diskutanta prišla že do prve svetovne vojne, obrambnega boja in plebisita. Oba sta se strinjala, da pri natančni oceni izida plebisita lahko govorimo o tem, da so se prebivalci odločili za „demokratsko Avstrijo“, ter da so izid nekateri zgodovinarji šele kasneje skušali prikazati kot nacionalno odločitev (torej kot odločitev za nemštvo). Dr. Rumpler je prav tako tudi zavrnil tezo, da je samo obrambni boj privedel do plebisita; zanj je bilo odločilno predvsem poročilo Milesove komisije, ki se je mudila na Koroškem.

Seveda ob taki temi ne moreta manjkati tudi razprava o slovenski narodni skupnosti na Koroškem ter vprašanje o nemško govoreči skupini v Sloveniji. Za slednjo je dr. Nečak dejal, da je v Sloveniji mogoče govoriti samo o nekaterih nemško govorečih posameznikih, saj je večina izginila po razslu monarhije ali pa je pobegnila po kapitulaciji Hitlerjeve Nemčije. O situaciji koroških Slovencev pa se je izjasnil samo dr. Nečak. Poudaril je, da „se načelna situacija sicer ni spremenila, za narodno skupnost pa je slabo, da je med seboj razdeljena. To ji škoduje!“

ma

LESERBRIEF**Harmonisiertes EG-Asyl (un)recht**

Lange genug rudern Teile der Politik ein wahres Geisterschiff – das volle Boot – durch das Land, versuchen, die Realität mit Schreckgespenstern zu vernebeln. Dabei ist die Zahl der Asylsuchenden geradezu lächerlich gering. Wozu also das Panik-Titanic-Theater? Die leken Argumente saufen ab, stecken bis zum Hals im „Schengen-Trevi-Sumpf“, von wo aus der Stapellauf harmonisierten EG-Asyl (un) rechts seinen Anfang genommen hat.

Daß in einem Europa der Vielfalt mannigfacher sozialer, kultureller Beziehungen Rassismus, Ausländer-Ausländerinnenfeindlichkeit sich als nicht tragfähig herausstellen, beweist der jetzt aufflackernde Widerstand in der Bevölkerung. Sündenböcke für eine „chaotische Bundesbetreuung, vom Rechnungshof mit Korruptions-, wie Kriminali-

**Italienisches
Generalkonsulat
in Ljubljana**

In Ljubljana wurde am vergangenen Samstag von italienischen Außenminister Gianni De Michelis das Generalkonsulat der Republik Italien eröffnet. Die Eröffnung des Generalkonsulates war einer der offenen Punkte des vor 15 Jahren zwischen Italien und Jugoslawien unterzeichneten Osimo-Abkommens. De Michelis unterstützte in seiner Ansprache den Prozeß der Demokratisierung in ganz Jugoslawien und hob seine besondere Unterstützung für Sloweniens Weg nach Europa hervor.

Öffnung des Paulitschsattels wird gefordert

Über Initiative des Klubs slowenischer Gemeinderäte sowie der Einheitsliste Eisenkappel/Enotna lista Železna Kapla kam es am Donnerstag, dem 6. Dezember in Eisenkappel zu einem Gespräch von Vertretern des Parlaments und Außenministeriums der Republik Sloweniens mit Vertretern der Gemeinde Eisenkappel sowie Gemeinderäten und Wirtschaftstreibenden der Nachbargemeinden.

Die Vertreter der Republik Sloweniens stellten hierbei klar, daß Slowenien nachwievor größtes Interesse an der Öffnung des Grenzüberganges Paulitschsattel hat und hierfür auch die finanziel-

**Umrll je
Ignac Domej**

V ponedeljek nas je pretresla vest, da je na svojem domu umrl Ignac Domej, pd. Zgončev ata. Vedeli smo, da je že dalj časa bolehal, kljub temu pa je iznenadila hitrost njegovega odhoda. Ignac Do-

mej, star šele 69 let, je bil vse svoje življenje zagnan politik, kmečki funkcionar in narodnopolitični delavec. Tako je bil med drugim 31 let občinski odbor-nik v Pliberku, še prej pet let prvi podžupan tedanje občine Blato, kot zastopnik kmetov je bil odbornik velikovške okrajne kmetijske zbornice, po njenem razpustu pa poslanec v koroški kmetijski zbornici. Dolga leta pa je tudi predsedoval nadzornemu odboru velikovške mlekarne, opravljal funkcijo podpredsednika Narodnega sveta, 5 let je bil tudi predsednik Združenja staršev na slovenski gimnaziji v Celovcu in opravljal še druge pomembne narodne in gospodarske funkcije.

Rajnega Zgončevega ata bomo danes ob 13. uri pospremili od hiše žalosti na farno pokopališče v Šmihelu. Ženi in sinovom ob izgubi moža in očeta, katerega bomo ohranili v trajnem spominu, velja naše iskreno sožalje!

Prizor iz „sturmpatrulla“, v ospredju na levi vidite Zdravka Haderlapa, na desni pa Gerharda Lehnerja

„Tako kot je“ – kaj takega na Koroškem še ni bilo!

Mladi režiser Martin Kušej iz Rude, ki je bil v zadnjih letih uspešen v Gradcu, na Dunaju in v Ljubljani, je spet na Koroškem. S tako imenovanim celovškim ansamblom / klagensfurter ensemble je pretekli teden v petek praznoval režisersko premiero z igrjo „Tako kot je“. Dve sceni iz Koroške / Wie es ist. Zwei Szenen aus Kärnten.“ S to predstavo je spet enkrat šel novo pot: združil je namreč dve igri („die humanisten“ Ernsta Jandla in „sturmpatrull“ Arnolta Bronnena) in jima tako vnesel novo izpoved.

Igralec Gerhard Lehner je delo s Kušejem opisal takole: „Kot on dela z nami, tega še nisem doživel. Ustvarjamo gledališče, ki ga ni mogoče opisati, pri igranju dosegamo psihične in fizične meje, tako da se čudim, da še nihče ni zbolel oziroma odpovedal sodelovanje.“

Igro je težko opisati – gledalec si mora sliko ustvariti sam, kajti to, kar se dogaja na odru, govori zase.

Besedili, ki ju je Kušej „zžil“ v celoto, dejansko nimata nič skupnega in tudi nista koroški igri. Obe sta enodejanki in redkokdaj uprizorjeni. Jandl prikazuje humanista v pogovoru, nje-

govo skrb za omalovaževano kulturo. Iz vsake njegove besede govori kritika. Arnolt Bronnen – v mladih letih je bil privrženec Brechta, v času druge svetovne vojne se je najprej približal fašistom, v odporiško gibanje pa se je vključil šele leta 1941, pozneje je bil komunistični župan – pa v „sturmpatrull“ praktično prikaže dogajanje, o katerem sta se humanista le pogovarjala: vojno in skrajne razmere, v katerih je bil tedaj človek. Igri se razlikujeta tudi po jeziku. Jandlov je nekako vzvišen, jezik „sturmpatrulla“ pa je grob koroški dialekt.

Kušej vidi v gledališču možnosti za socialno-kritično in politično delo, k tej uprizoritvi pa pravi: „Če sem že na Koroškem, se hočem poglobiti tudi v koroške razmere.“ Dejansko ima uprizoritev eksperimentalen karakter, s celovškim ansamblom skuša režiser napraviti „nekaj več“, poskusiti nekaj novega. Sicer pa je prepričan, da „vsak ve, kje so Korošci ranljivi, kje so rane, v katere lahko zbadamo!“

Martin Kušej skuša igri uporabiti za to, da z njima prizadene gledalca, ko ga sooča s „koroškimi razmerami“, bojem za meje, krvnimi žrtvami za domačo zemljo ipd.

Sceno je postavil Martin Zehetgruber, za razsvetljavo skrbi Stefan Pfeistlinger, igrajo pa med drugimi Gerhard Lehner, Herbert in Martin Brunner, Zdravko Haderlap, Sieglinde Jug in Renate Pebal.

Igro si v prihodnjih tednih lahko ogledate v poslopju Neunerja, St. Veiter Ring 22 v Celovcu. Termini: 12., 13., 14., 15., 16., 18., 19., 20., 21. in 22. december ob 20. uri. Vstopnice pa dobite pri Springerju na Novem trgu oz. jih lahko tudi naročite pri „celovškem ansamblu“, telefonska številka: 0463/51 63 38.

Štefka Vavti

Prizor iz enodejanke „die humanisten“

Mestno gledališče ljubljansko v Celovcu

Pa smo ga doživeli tudi pri nas, Dunda Maroja, ki ga prav dobro pozna vsa Jugoslavija. Na povabilo Krščanske kulturne zveze je s to duhovito komedijo v Celovcu gostovalo Mestno gledališče ljubljansko.

Marin Držić, Dalmatince, katerega prav radi primerjajo s Shakespearom ali Molièrom, je ustvaril renesančno mojstrovino (16. stoletje), ki

do danes ni prav nič izgubila na svežini in duhovitosti. Navdušen aplavz ob odprtih scenah in ob koncu predstave pa je zgovorno pokazal, da zna naša publika zelo ceniti zlahtno igro, pa tudi, kako zelo smo vsi skupaj potrebni sproščenega smeha.

Zelo so navdušili pevski in plesni vložki, režiser Radoslav Zlatan-Dorić pa je znal tudi iz slovenskih igralcev

izvabiti južnjaški temperament. Nekaj igralskih stvaritev je bilo zelo lahkotno prisrčnih in imenitnih: Evgen Car kot služabnik, Janez Škof kot prismuknjeni Nemeč, Borut Veselko kot Pomet, Mirjam Korbar kot Petrunjela, Ivan Jezernik kot Žid... Tipi renesančne komedije so bili dobro karakterizirani, posebej še gibkost in uglajenost mestnih služabnikov.

Sonja Wakounig

Zadonela je pesem iz 150 grl

Od Korotana do Jadrana, pod tem geslom je bil v soboto, 1. decembra v glavi šoli v Pliberku zanimiv koncert pobratenih moških pevskih zborov. To srečanje je bilo že deveto po vrsti, in sicer poteka vsako leto v drugem kraju. Prvo je bilo na pobudo dirigenta moškega zbora „Vres“ Jožka Kerta leta 1982 na Prevaljah. Takrat so že zapeli dve skupni pesmi. Obstajala pa je želja, da bi nekoč ves spored pelo vseh pet zborov.

Sodelujoči moški zbori „Tabor“ iz Opčin, „Franc Zgonik“ iz Branika, „Zarja“ iz Trbovelj, že omenjeni „Vres“ in letošnji organizator „Foltej Hartman“ Slovenskega prosvetnega društva „Edinost“ so na tem koncertu zapeli že 18 skupnih pesmi, to pa je že kar cel koncert. V prvem delu pa se je vsak zbor predstavil z eno pesmijo v sliki in besedi in nam tako predstavil kraje, odkoder prihajajo.

V uvodu je spregovoril Jožko Hudl, predsednik „Edinosti“, ki je med gosti

lahko pozdravil župana mestne občine Pliberk Johana Pajanka, predsednika Izvršnega sveta Ravne na Koroškem Matica Tasiča, predstavnik osrednjih slovenskih organizacij ter Raimunda Grilca, referanta za kulturo občine Pliberk, ki je tudi pozdravil prireditve. Med skupnimi pesmimi je pletla misli Anita Hudl, ki je med drugim tudi dejala: „Ta koncert je praktičen dokaz uresničitve ideje o enotnem kulturnem prostoru od Korotana do Jadrana in s tem nekoliko opravičuje tolikokrat izgovorjene fraze, da živimo v njem.“

Ob koncu se je vsem nastopajočim zahvalil Mirko Kumer-Črčej, ki je izrazil veliko zadovoljstvo nad zelo uspešnim koncertom, pri tem pa poudaril tudi potrebo po lastnem kulturnem domu v Pliberku, saj Grenzlandheim za slovenska društva še vedno ni odprt. Mogoče pa bo prihodnje srečanje v Pliberku v petih letih v že bolj optimalnih pogojih?

Dani

Literarni forum o ženski identiteti v javnosti

V soboto, 15. decembra bo v Mali galeriji v Hiši umetnikov „Literarni forum“, ki naj bi nasledil „Obirsko pisateljsko srečanje“.

Intencija te literarne prireditve, ki jo organizirajo SPZ, DSP (Društvo slovenskih pisateljev), revija mladje in DSPA, je, da bi se v javnosti začelo razpravljati o feminističnih pristopih v literaturi in znanosti. Doslej se na to temo v slovenskem kulturnem prostoru namreč še ni razpravljalo in tudi literarna znanost teh interdisciplinarnih in feminističnih pristopov še ne priznava. Maja Haderlap, organizatorica literarnega

forumu, si želi, da bi ob tej priložnosti slovenske ustvarjalke in znanstvenice zavzele stališča na temo „ženska identiteta v javnosti“. Prireditve bo imela temo „Ženska kot lik in ustvarjalka v slovenski literaturi“, pričela pa se bo ob 10. uri z referatom univ. prof. dr. Helge Glušičeve „Ženska med izpovedjo in umetniško kreacijo“. Ob 11. uri bo avtorica „Strašljivk“ Silvija Borovnik spregovorila na temo „Slovenija, moja Afrika“, po kosilu bodo sledili koreferati in replike vabljenih avtoric in gostov, ob 17. uri pa bo zaključna okrogla miza.

Št.V.

Izšel je časovni dokument o skupnem življenju na Koroškem

Pretekli teden v četrtek je založnik Reinhard Eberhart v Celovcu predstavil časovni dokument „Das gemeinsame Leben / Skupno življenje“ – 70 let po ljudskem glasovanju na Koroškem. V brošuri najdemo prispevke znanstvenikov, umetnikov, novinarjev, literatov in politikov. Mnenja in stališča na temo pa so različna – 70 avtorjev, 32 intervjujev in 5 umetnikov pa vsekakor zagotavlja pestrost

dokumentacije. Na predstavitvi sta Janko Messner in Herbert Marko prebrala nekaj prispevkov. Eberhart je v kratkem nagovoru dejal, da od deželne vlade – kljub prejšnji obljubi – ni prejel finančne podpore. Dokumentacijo, ki je zbujala pozornost že nekaj mesecev pred izidom, lahko za 80 šilingov kupite v knjigarnah in trafikah.

Št.V.

„... zadružne strukture stalno prilagajati novim potrebam!“

Iz poslovnega poročila predsednika upravnega odbora ZSZ Michaela Antonitscha na občnem zboru ZSZ dne 15. 10. 1990

Na začetku bi rad poročal, kako so rasle hranilne vloge, za koliko so se povečali krediti in kako se je višal lastni ter jamstveni kapital.

Hranilne vloge so naraščale takole:

1986. l.: 195.669.000 šil.;
1989. l.: 315.830.000 šil.;
na dan 30. 9. 1990: 346.411.000 šil.

Kreditni in posojila so znašali:

1986. l.: 446.587.000 šil.;
1989. l.: 636.695.000 šil.;
dne 30. 9. 1990: 789.052.000 šil.

Jamstveni kapital je znašal:

l. 1986: 61.000.000 šil.;
l. 1989: 105.754.000 šil.;
dne 30. 9. 1990: 106.162.000 šil.

Lastni kapital je naraščal takole:

l. 1986: 16.766.000 šil.;
l. 1989: 74.789.000 šil.;
na dan 30. 9. 1990: 75.199.000 šil.

Ugotavljam, da se je poslovanje Zveze slovenskih zadrug, pa tudi posojilnic v teh letih stabiliziralo in da izkazuje zadovoljiv lastni kapital.

Blagovni oddelek je v zadnjih letih zmanjšal izgube za približno 2 milijona šilingov. To nam je uspelo zato, ker smo v blagovnem oddelku napravili red in smo s Konradom Blajsom dobili požrtvovalnega in podjetnega trgovca. Glede naših zadrug – marketov na južnem Koroškem pa vam lahko zagotavim, da so sodobno urejene, se pravi, da smo jih modernizirali.

V teh letih in še prav posebej v letu 1986 smo sproti vrednostno popravljali tudi izgube, ki so nastajale pri blagovnih zadrugah in letno za to namenjali nad 3 milijone šil., v letu 1986 pa smo tudi pokrili celotne prenose izgub pri blagovnih zadrugah iz vseh prejšnjih let, pri nekaterih celo tja do leta 1978.

„V bodoče bomo morali izobraževanju zadružnih sodelavcev posvečati več pozornosti.“

V zadnjih letih so bili problemi s kmečko-gospodarskimi zadrugami Dobrla vas, Globasnica, Šentjakob in Šentjanž. Poslovanje prvih dveh je prevzela Zadruga-market Železna Kapla, zadrugi Šentjakob in Šentjanž pa bomo skušali sanirati v prihodnjih dveh letih.

Treba bo razmisliti, katere podružnice bomo zaradi uspešnosti poslovanja še bolj posodobili in povečali in katere bomo morali zaradi neperspektivnosti, da dosežejo pozitiven rezultat, sploh ukiniti.

Znano je, da je eden naših

največjih problemov pomanjkanje strokovnega kadra. Zato bomo v bodoče še več pozornosti posvečali strokovnemu izobraževanju. V nekaj letih pa nam bo prav v tem oziru koristila dvojezična trgovska akademija.

Posebej uspešno je bilo v zadnjih letih delovanje na bančnem področju. Izkupički iz kreditnega poslovanja in predvsem iz poslovanja s tujino so v teh letih skoko-

preds. Miha Antonitsch

vito naraščali in nam omogočali, da smo pokrili bilančno izgubo iz leta 1986 v znesku nad 30 milijonov šil. in si ustvarili že precejšen rezervni sklad. Na eni strani so nam veliki krediti in bančne garancije prinesli lepe dohodke, na drugi strani pa so ti posli povezani z večjimi riziki. Zato smo v ta namen za predvidene obveznosti iz deželnih rizikov že v lanskem poslovnem letu namenili 23,5 milijona šil.

Tudi poslovanje naših uvožno-izvoznih firm – predvsem tistih z domačimi poslovojnimi – se razvija zelo pozitivno. Stare izgube so pokrite, postopoma pa se tudi ustvarja sklad za eventualne izpade.

Kaj vse smo še dosegli in storili?

– Uvedli smo nov računalniški sistem za ZSZ in posojilnice;

– priključitev na računalniški center na Dunaju je velika pridobitev, saj lahko z našimi hranilnimi knjižicami dvigamo in vplačujemo denar po vsej Avstriji;

– uvedli smo nov računalniški sistem v blagovnem oddelku, poleg tega knjižimo tudi za večino zadrug;

– sprejet je bil načrt za gradnjo novega poslojpa ZSZ;

– z zadružno pomočjo je uspela sanacija Posojilnice-Bank Borovlje.

Delovanje v odborih je bilo v teh letih, prav posebno pa še v zadnjih dveh, zelo konstruktivno in tako so bili s skupnimi močmi doseženi ti razveseljivi rezultati.

„Pričakujem, da bo naše zadružništvo v prihodnjih letih končno doseglo tisto stopnjo, ki bi jo moralo že pred dvajsetimi leti.“

Vsem nameščencem, direktorjem, revizorjem, vsem sodelavcem, odbornikom upravnih in nadzornih odborov in vsem prijateljem našega zadružništva se zahvaljujem za dobro sodelovanje v teh letih in pričakujem, da bo naše zadružništvo v prihodnjih letih končno doseglo tisto stopnjo, ki bi jo moralo že pred dvajsetimi leti.

Zdaj pa še nekaj misli o našem zadružništvu nasploh. Nekateri menijo, da je vodenje naših zadrug in tudi zadružne zveze nefleksibilno, ker pri poslovanju odloča vrsta odborov, kot so to upravni, nadzorni in včasih tudi izvršni odbor, in ker poleg tega nastopa še več poslovojnij. Navajajo, da ban-

Zadruž

Informacije Zveze slovenskih zadrug ter v njej vklju

Slovenske zadružne ustanove Nad pol milijona za pomoč

Vse slovensko zadružništvo na Koroškem se je takoj, ko se je zvedelo o katastrofalnih poplavah v Sloveniji, spontano vključilo v podporno akcijo za prizadeto prebivalstvo. Ne le da je skupno s številnimi drugimi narodnimi ustanovami podprlo poziv za hitro pomoč našim rojakom v Sloveniji, zadružne ustanove so tudi same prispevale svoj primerni delež – pol milijona šilingov.

Daroval so vse posojilnice, kmečko-gospodarske zadruge, zadružne firme in zadružna zveza v Celovcu; odborniki upravnih in nadzor-

ke, ki so organizirane kot delniške družbe, hitreje odločajo in so bolj učinkovite. K temu moram pripomniti, da je vodstvo avstrijskega zadružništva pred nedavnim izjavilo, da je zadružna ideja še vedno aktualna in da je tudi s tem načinom vodenja mogoče precej doseči, kar dokazuje pozicija avstrijskega zadružništva v celotnem gospodarstvu.

Za naše slovensko zadružništvo pa še posebej velja, da je vodenje in nadzorovanje postavljeno na široko raven, saj imamo 240 odbornikov in preko 6000 članov, in je zaradi tega povezanost našega zadružništva odbornikov in članov veliko večja kot pri drugih firmah.

Res je, da je potrebno precej več časa, preden se ugotovi, da so potrebni določeni ukrepi. V zadružništvu velja, da je treba člane oziroma odbornike prepričati, ne pa jim poveljevati.

To je sicer daljši proces,

toda končno pa to pomeni prevzemanje odgovornosti na širši ravni. Morda bo v prihodnosti potrebno dati večje kompetence nadzornim odborom, ki naj bi prevzeli sedanje funkcije upravnih odborov, in nekoliko povečati kompetence poslovojnij.

„Včasih mora staro, ki se nikakor ne more več prilagajati modernemu poslovanju, tudi odmrtni, da lahko iz tega nastane nekaj novega, bolj perspektivnega.“

Slovensko zadružništvo razvoja ne bo prehitelo, ampak se mu bo moralo seveda prilagajati. Mislim tudi, da vseh podružnic na južnem Koroškem ne bomo mogli obdržati, ker iz objektivnih vzrokov ne morejo poslovati rentabilno. Pri tem pomislimo, koliko novega smo v zadnjem času ustvarili, koliko novih prodajnih površin zgradili, veliko novega pa je nastalo tudi pri izvozno-uvoznih firmah.

Bilanca Zveze slovenskih zadrug za leto 1989

V poenostavljeni obliki se zaokroženo računski zaključek Zveze slovenskih zadrug z 31. 12. 1989 glasi takole:

Aktive:

1. Denarna sredstva (tekoča) – dobroimetja pri bankah	(v milijonih šil.)
– vrednostni papirji	713
2. Krediti in posojila	636
3. Udeležbe	20
4. Zemljišča, stavbe ter oprema	23
5. Blagovni oddelek	30
6. Drugo	11
Skupno	1.433

Pasive:

1. Hranilne vloge ter vloge na tekočih računih	440
2. Vloge posojilnic ter drugih bank	881
3. Lastni kapital	75
4. Predvidene obveznosti za riziko	27
5. Drugo	10
Skupno	1.433

Račun dobička in izgube kaže:

1. Obrestni neto izkupiček	30
2. Izkupički iz drugih poslov	13
Skupni izkupiček torej minus stroški	43
Ostane obratni uspeh	24,4
	18,6

Po odvedbi predvidenih obveznosti za rizike, po vrednostnih popravkih za terjatve ter pokritju izgube iz prejšnjega leta preostane dobiček v znesku 192.000 šil.

Takšna je na grobo bilanca Zveze slovenskih zadrug v Celovcu.

Bilančna vsota se je nasproti letu 1982 skoraj za petkrat povečala, enako tudi hranilne vloge in krediti. Lastni kapital ob zaključku leta 1989 je znašal 4,9 % od bilančne vsote, jamstveni kapital pa 6,9 %. Bančni promet je dosegel 32, od tega 13 milijard šilingov prometa z inozemstvom. Leta 1982 inozemskega bančnega prometa skoraj ni bilo.

Na občnem zboru so bili posredovani tudi podatki, ki so bili že znani s 30. 9. 1990. Ti kažejo, da se bodo hranilne vloge letos spet povečale za kakih 20 %, krediti pa za 15 %. Bančni promet je do 30. septembra znašal že 44, od tega 20 milijard šilingov z inozemstvom, kar izkazuje nadpovprečno rast plačilnega prometa v tem sektorju. Bilančna vsota pa se bo v letošnjem letu verjetno povečala na nekaj nad 1,5 milijarde šilingov. Zaradi dobrih rezultatov so bili na občnem zboru potrjeni skoraj vsi prejšnji člani upravnega in nadzornega odbora na čelu s predsednikom. Nekateri odborniki iz starostnih razlogov niso več v odboru. Zato pa v novem odboru delujejo mlade sile, kot so to npr. dipl. inž. Hanzi Čertov, dipl. inž. Hanzi Mikl, dr. Marjan Wakounig, mag. Maja Amrusch-Hoja in Franc Smrtnik. Zaradi svojih izkušenj je bil za novega predsednika nadzornega odbora izvoljen inž. Fridl Kapun.

tanove na Koroškem: č Sloveniji

nih odborov so za zbiralno akcijo odstopili svoje sejnine, uslužbenci ZSZ in zvezinih firm pa so darovali svoje božične bone. Pri tem niso upoštevani darovi, ki so jih združniki prispevali posamič, bodisi v gotovini, bodisi v blagu.

Slovensko združništvo se zaveda, da kdor hitro pomaga, dvojno pomaga. Zaveda pa se tudi, da se resnično prijateljstvo med narodi ali pripadniki istega naroda izkaže še posebej tedaj, če ne obstaja samo v besedah, temveč tudi v dejanjih.

Včasih mora staro, ki se nikakor ne more več prilagajati modernemu poslovanju, tudi odmreti, da lahko iz tega nastane nekaj novega, bolj perspektivnega. Če pa vse staro pustimo, lahko postanejo bremena tako težka, da jih ladja kljub novemu motorju ne more več prenašati in je zato v nevarnosti, da se v celoti potopi. Zato je združne strukture potrebno nenehno prilagajati novim potrebam.

Ker pa tudi mi koroški Slovenci ne moremo reči, da za nas vse to, kar se dogaja okoli nas, ne velja, moramo poprijeti za delo in ustvariti tudi nove strukture, če hočemo, da bomo tudi v prihodnosti preživeli. Pogoje za to smo si ustvarili. Potrebno je samo še to, da se naši sodelavci še naprej izobražujejo in da si pridobivamo nove strokovne sodelavce, ki bodo konkurenčni in pri poslih vedno za korak spredaj.

Vedite, da smo na pravi poti! To pa tudi zato, ker mi je uspelo doseči, da so stari prepri odstranjeni, in ker zadnjim polemikam nisem posvečal kake pomembnosti. Za te tudi v prihodnje ne bom imel posluha.

Meni in vsem nam gre v prvi vrsti za naše slovensko združništvo. Našim politikom pa bi povedal sledeče: v naših odborih imamo pristaše KEL, ZSO, slovenske socialiste, skrajno levo stoječe in odbornike NSKS, pa kljub temu uspešno ustvarjamo.

Na koncu pa bi še rad sporočil, da načrtujemo nov slovenski združni center ob Cesti 10. oktobra. Upamo, da bomo do konca leta dobili dovoljenje celovškega magistrata. Potem bi že pozimi začeli z rušenjem in upamo, da bomo v dveh letih že lahko začeli poslovati v novem posloju.

Še enkrat hvala vsem, ki delajo v prid našega združništva. Če bomo z našim delom tako nadaljevali, sem prepričan, da bomo tudi v bodočnosti šli po naši uspešni poti.

Pomoč od Pliberka do Zile

Pliberška Posojilnica-Bank skupno z libuško živinorejsko zadrugo pa je za celjsko bolnico in občinske naprave Slovenjega Gradca darovala 50.000 šilingov. Ta znesek so zbrali s tem, da sta se obe zadrugi odpovedali letošnji božičnici, odborniki pa sejnini.

Pomoč žrtvam poplav v Sloveniji pa so poleg pliberških izkazale tudi druge naše združne ustanove iz južne Koroške. Med drugimi so darovale: Posojilnica-Bank Borovlje (25.500), Posojilnica-Bank Bilčovs (15.000), Posojilnica-Bank Podjuna (10.000), Posojilnica-Bank Celovec (20.000), Posojilnica-Bank Železna Kapla (10.000), Posojilnica-Bank Šentjakob (10.000), Posojilnica-Bank Hodiše/Škofiče ter Zadruga-market Škofiče (15.500), Posojilnica-Bank Zila (10.000) združna centrala in drugi slovenski združniki na Koroškem (117.000) ter Združenje poslovodij in prokuristov (5000 šilingov).

Svojo spontano pripravljenost za pomoč žrtvam poplav v Sloveniji so izkazale tudi KGZ Pliberk, Posojilnica-Bank Pliberk in Živinorejska zadruga Libuče. KGZ Pliberk je darovala razno nujno potrebno blago v vrednosti 50.000 šilingov. Prejele so ga najbolj prizadete družine iz območja Luče - Ljubno. Poleg tega so uslužbenci pliberške kmečkogospodarke zadruge v zbirani akciji darovali 14.000 šilingov.

Občni zbori

Posojilnica-Bank Železna Kapla

V torek, dne 16. 10. 1990 je v prostorih hotela Obir v Železni Kapli potekal letni občni zbor Posojilnice-Bank Železna Kapla, katerega je obiskalo nad 60 zainteresiranih združnikov.

Na dnevnem redu so bile poleg običajnih točk tudi nadomestne volitve za predsednika in dva člana upravnega odbora. Te volitve so bile potrebne, ker je predsednik Andrej Rapold pred nedavnim umrl in ker je moral član upravnega odbora, kapelski sodnik dr. Gustav Brumnik, zaradi novih predpisov v zvezi z njegovim poklicem oddati svojo funkcijo v upravnem odboru posojilnice. To dejstvo je gotovo tudi nekoliko pripomoglo k temu, da je bilo zanimanje združnikov za ta občni zbor nekoliko večje.

V imenu posojilnice je podpredsednik Vladimir Prušnik pozdravil njene člane ter višjega revizorja Franca Kristofa od Zveze slovenskih zadrug v Celovcu. Z enominutnim molkom so se člani spomnili bivšega predsednika Andreja Rapolda ter ostalih umrlih članov.

Vladimir Prušnik je podal poročilo upravnega odbora za leto 1989 in poudaril, da je tudi v tem poslovnem letu posojilnica dobro delovala in še pridobila na ugledu. Predsednik nadzornega odbora Michael Kuchar je, kot že v prejšnjih letih, podal poročilo in poudaril zavzetost članov nadzornega odbora pri opravljanju svoje kontrolne

funkcije. Višji revizor Franc Kristof je poročal o reviziji za poslovno leto 1989, iz česar je bilo razvidno, da se je porast poslov tudi v tem letu nadaljeval in da je v letošnjem letu računati z bilančno vsoto 160 milijonov šilingov. V letu 1989 je posojilnica pridobila preko 40 članov, tako da jih je imela ob koncu leta skupno 1.230. Bilančna vsota je znašala 146 milijonov (plus 5,13%) hranilne vloge pa so se povečale na skoraj 129 milijonov (plus 6,26%). Zaznati je tudi porast pri kreditih in posojilih, ki so znašali preko 65 milijonov šil. (plus 23,79%). Problemov za lastnim kapitalom Posojilnica-Bank Železna Kapla nima, pač pa bo do konca leta 1991 potrebno z lastnim kapitalom pokriti vsa osnovna sredstva posojilnice, ki so zaradi gradnje novih poslovnih stavb v Železni kapli in Miklavčevem že presegle vrednost 10 milijonov šilingov.

Tudi v letošnjem letu je zaznati precejšen porast pri hranilnih vlogah in kreditih. Ob teh spodbudnih podatkih je bilo zato samomevno, da je občni zbor potrdil računski zaključek, prenesel izkazani dobiček v znesku nekaj nad 80.000 šilingov na rezervni sklad in soglasno izglasoval razrešnico upravnemu ter nadzornemu odboru.

Pri volitvah je bil za predsednika soglasno izvoljen dosedanji podpredsednik Vladimir Prušnik. S tajnim glasovanjem je bil za podpredsednika Posojilnice-Bank Železna Kapla izvoljen dipl. trg. Joza Habernik, za katerega je glasovalo okrog 70% navzočih združnikov. S tajnim glasovanjem sta bila izvoljena tudi dva nova odbornika v upravni odbor, in sicer Ludvik Tomažič ter direktor glavne šole v Železni Kapli Engelbert Ojster. Za direktorja Ojstra je glasovalo 26 združnikov, medtem ko je dr. Jelen prejel 33 glasov. Po pravilih je bil izvoljen direktor Ojster, ker so združniki, ki so glasovali zanj, imeli večje število deležev in tudi glasov. Na vsak način so bile te volitve lep primer demokratičnega odločanja v združnih zadevah.

Upati je, da se bodo združniki še bolj zanimali za svojo posojilnico in tudi vplačali več deležnega kapitala, kar bo omogočalo še večje soodločanje. Prav ta širina članov posojilnice pa je osnova za njeno globoko zasidranost v kraju.

S pozivom, da člani in stranke posojilnice še tesneje sodelujejo s to ustanovo in ji zaupajo, je na novo izvoljeni predsednik zaključil občni zbor in povabil udeležence na večerjo, ki jo je okusno pripravil član posojilnice, hotel Obir.

Uslužbenci ZSZ in zvezinih firm so darovali 160.000 šilingov

Na predlog direktorja Zveze slovenskih zadrug dipl. trg. J. Habernika in ob podpori obratnega sveta so se vsi uslužbenci ZSZ in njenih firm odločili, da darujejo svoje letošnje božične bone za žrtve poplav v Sloveniji. Skupni znesek te podpore znaša 160.000 šilingov.

Konkretno so darovali: uslužbenci ZSZ 58.000, Carimpexa 32.000, Karante 38.000, Petroltrada 6000, Carfriga 8000, Carfeme 8000 in Carmetalla 10.000 šilingov.

Izravnana bilanca ZSZ in posojilnic za leto 1989

AKTIVA (v tisoč šil.)

Tekoča sredstva	37.962
Dobroimetja pri bankah	658.972
Kreditni in posojila	1.202.128
Vrednostni papirji	140.306
Udeležbe	11.704
Osnovna sredstva	92.858
Drugo	73.089
Skupaj	<u>2.217.019</u>

PASIVA (v tisoč šil.)

Lastni kapital	116.123
Hranilne vloge	1.355.260
Vloge nebančnih ustanov	205.107
Vloge bank	471.840
Drugo	68.689
Skupaj	<u>2.217.019</u>

Skupna bilančna vsota je znašala 2,2 milijarde šilingov, število članov je bilo 5.577. Skupni letni dobiček je znašal 11,8 mio. šilingov. Jamstveni kapital, pri katerem se upošteva tudi po zakonu dovoljeni jamstveni pribitek, je znašal 179,4 mio šilingov. Eventualne obveznosti (akreditivi, garancije) so znašale 185 mio.šil. Lastni kapital v znesku 116,1 mio. šil. je znašal 5 % od bilančne vsote plus 50% eventualnih obveznosti in je že za 0,5% presegel predpisani odstotek 4,5%. Jamstveni kapital pa je znašal 7,8 % od iste osnove, kar je za 3,3% več kot predpisuje zakon. Tako so slovenske bančne ustanove v letu 1989 več kot zadostile zakonu o kreditnem gospodarstvu (ZKG/KWG).

Posojilnica-Bank Pliberk

Na občnem zboru dne 20. 10. 1990, katerega se je udeležilo veliko število članov-zadružnikov, zastopnikov domačega gospodarstva in javnega življenja ter častnih gostov, so upravni odbor, nadzorni odbor in poslovodstvo podali poročila za uspešno poslovno leto 1989. Pri vseh poslih so bili vidni porasti in temu primeren je bil tudi dobiček.

Računski zaključek in poslovno poročilo je obrazložil poslovodja dir. Jožko Nachbar. V svojem poročilu je izpostavil, da je Posojilnica-Bank Pliberk v preteklem letu prigrisnila letni dobiček v višini 441.000 šilingov, ki so ga v smislu pravil namenili rezervnemu skladu. Nadalje je lahko poročal o nadpovprečnih porastih na vseh področjih: tako npr. se je bilančna vsota nasproti l. 1989 zvišala za 16,02 odstotka, krediti pa za 36,2 odstotka.

Predsednik upravnega odbora Lipej Kolenik – v imenu nadzornega odbora je spregovoril njegov podpredsednik dir. Jožko Koncilija – se je zahvalil vsem članom, varčevalcem in drugim poslovnim partnerjem za izkazano zaupanje. Pravtako se je zahvalil Zvezi slovenskih zadrug v Celovcu za plodno sodelovanje.

Iz poročila revizorjev Franca Kristofa in mag. Katarine Kropiunig je bilo razvid-

preds. UO Lipej Kolenik

no, da je posojilnica upoštevala vse zakonske predpise, da ima zadostno višino lastnega in jamstvenega kapitala in da so posojila krita z zadostnimi zagotovili.

Višji revizor Franc Kristof pa je tudi poudaril, da je pliberška posojilnica največja posojilnica na Koroškem, in ji k temu uspehu čestital.

Posojilnica je tudi v preteklem letu s pomembnimi sredstvi podprla kulturno in športno dejavnost v celotnem okolišju. Seveda pa je tudi investirala v dodatno opremo, stroje in v obnovo hiše v Šmihelu.

K doseženemu uspehu so odboroma in poslovodstvu čestitali v imenu Zveze slovenskih zadrug podpredsednik Valentin Kumer, odvetnik dr. Matevž Grilec kot predsednik Narodnega sveta in pevskega zbora Kralj Matjaž, občinski odbornik Andrej Wakounig v imenu Enotne liste Pliberk ter drugi zastopniki društev in ustanov.

podvojile (543,822 mrd. šilingov).

Marsikdo pravi, da varčevalci s tradicionalnimi knjižicami nimajo občutka za čim bolj donosen način nalaganja. Dejansko pa so ti varčevalci zadnjih letih dobili precej boljši „občutek za obrestovanje“.

Vedno več se jih je odločilo za varčevanje na daljši rok in s tem za višje obresti. Leta 1970 je bilo izdanih 63,93 odstotka hranil-

Varčevanje s hranilno knjižico še vedno najbolj priljubljeno

je iz statistik razvidno, skoraj 1.100 milijard šilingov. Porast v prvih devetih mesecih 1990 znaša v primerjavi z lanskim letom 7,8 odstotka. Delež hranilnih vlog glede na razpoložljive dohodke znaša 14,1 odstotka; s tem Avstrija v mednarodnem merilu zaseda tretje mesto.

Leta 1970 je bil skupen znesek hranilnih vlog 131,2 milijarde šilingov. Do leta 1975 so se te naložbe zvišale na 277,051 mrd.; do 1980 pa so se spet

nih vlog z zakonitim odpovednim rokom (Eckzinsfuß), 1990 pa samo še 17,38 odstotka. Po statistiki Avstrijske narodne banke je relativno najvišji delež hranilnih vlog z dvanajstmesečnim odpovednim rokom.

Še posebno so narasle tudi hranilne vloge v tujih valutah. V primerjavi s prvimi tremi kvartali 1989 so se povečale za 121,2 odstotka oz. na 57,98 milijarde šilingov.

Posojilnica-Bank Podjuna

Dne 18. novembra 1990 je Posojilnica-Bank Podjuna izvedla svoj redni občni zbor, na katerem so člani obravnavali in sklepali o poslovnem letu 1989.

Predsednik upravnega odbora Martin Wastl je poleg navzočih članov pozdravil zastopnika Zveze slovenskih zadrug, podpredsednika upravnega odbora ZSZ Valentina Kumra ter višjega revizorja Franca Kristofa.

Predsednik Martin Wastl je poročal o dejavnosti upravnega odbora, ki je imel redne seje, in se odbornikom zahvalil za njihovo prizadevanje, ko opravljajo odgovorno nalogo povezovanja posojilnice s prebivalstvom. V pretekli poslovni dobi so bili preurejeni poslovni prostori, ki omogočajo strankam diskretno poslovanje. Prav tako so na novo prekrili del strehe na posloju v Velikovcu ter na novo uredili zunanjo fasado stavbe. Poročal je o udeleževanju banke v javnem življenju, o sodelovanju in sooblikovanju tridnevnega programa ob obisku koroškega radia v dobrolski občini; denarni prispevek posojilnice je znašal 60.000 šil. Slavnostno praznovanje ob 100-letnici obstoja posojilnice z odkritjem kipa Janeza Šumaha, ustanovitelja in prvega predsednika zadružne ustanove ter dolgoletnega župana občine in pobudnika slovenskega izobraževalnega društva v Dobrli vasi, je bil eden od osrednjih dogodkov v preteklem letu. Proslave se je udeležila velika množica ljudi iz celotnega območja, ki ga posojilnica zajema s svojimi poslovalnicami.

Predsednik nadzornega odbora Joza Golavčnik je poročal, da je poslovanje potekalo vestno. Zato velja zahvala vsem odgovornim, uslužbencem in odbornikom upravnega odbora.

Revizijsko poročilo za leto 1989 je podal višji revizor Franc Kristof. Na postavljena vprašanja članov je podal obširna pojasnila.

Poslovodja Plesnik je predstavil računski zaključek za leto 1989 in z mnogimi grafi-

koni dokumentiral razvoj posojilnice. Bilančna vsota je 31. 12. 1989 znašala 171 milijonov šil. Posojilnica je ob koncu leta 1989 izkazovala 940.000 šil. obratnega izkupička. Zaradi predpisanega ovrednotenja vrednostnih papirjev ter zaradi nakazila sklada po § 4 odst. 2 zakona o najemniški rezervi (Mietzinsreserve) ter nakazila na prosti sklad za investicije izkazuje bilanca za leto 1989 izgubo. Lastni kapital Posojilnice-Bank Podjuna z 31. 12. 89 znaša 12,7 milijona šil. Jamstveni kapital znaša 16,4 milijona, kar pomeni 9,63 % od osnove za izračun jamstvenega kapitala. S tem jam-

Posojilnica-Bank Šentjakob

V petek, 9. novembra 1990, je imela Posojilnica-Bank Šentjakob v Rožu v svojih prostorih redni občni zbor. Predsednik upravnega odbora inž. Anton Schlapper je poleg domačih zadružnikov pozdravil tudi podpredsednika Zveze slovenskih zadrug Valentina Kumra ter višjega revizorja ZSZ Franca Kristofa. Za zapisnikarja je bil imenovan poslovodja Janko Ottowitz, za overitelja pa sta bila izvoljena Micka Miškulin in Martin Resmann.

Iz poročila predsednika je bilo razvidno, da so šentjakobski zadružniki na svojih sejah razpravljali predvsem tudi o prenovi bančnih prostorov. Preureditev, za katero so načrti že gotovi, naj bi izvedli v marcu in aprilu prihodnje leto in naj bi stala nad 3 milijone šilingov. Inž. Schlapper je v svojem poročilu poudaril: „Tako bo končno tudi šentjakobska posojilnica kot najstarejša zadružna banka v Avstriji, ki je bila ustanovljena pred 118 leti, delovala v sodobno opremljenih in razširjenih poslovnih prostorih.“

Poročilo nadzornega odbora je podal njegov predsednik Jakob Mikl, revizijsko poročilo za leto 1989 pa vodja revizijskega oddelka ZSZ Franc Kristof. Prav tako je predstavil in obrazložil račun-

stveni kapital posojilnice daleč presega po zakonu o kreditnem gospodarstvu predpisano višino. Poslovalnica v Sinči vasi v letu 1990 deluje celodnevno. S tem se je zadovoljivo stopnjeval tudi promet. Nova pravila, ki jih je predlagala ZSZ, je dr. Apovnik razložil, člani pa so jih sprejeli.

Na osnovi poročil in podatkov je občni zbor upravnemu in nadzornemu odboru izrekel razrešnico in soglasno potrdil računski zaključek za leto 1989.

Pod točko slučajnosti dnevnega reda je besedo povzel podpredsednik upravnega odbora Zveze slovenskih zadrug Valentin Kumer. Posojilnici je čestital k uspešnemu razvoju v Sinči vasi z željo, da se dvigne tudi uspeh poslovalnice v Velikovcu. Pozdravil je nakazane iniciative posojilnice, ki so v korist tudi vsej naši narodni skupnosti.

Predsednik Martin Wastl je občni zbor zaključil z zahvalo.

ski zaključek za leto 1989.

Posojilnica-Bank Šentjakob je ob koncu poslovnega leta 1989 imela skupno nad 70 milijonov šilingov hranilnih vlog. Bilančna vsota se je zvišala s 74 na 82 milijonov. Čisti dobiček je znašal 392.000 šilingov, ki so ga po soglasnem sklepu občnega zbora namenili za delno pokritje izgub iz prejšnjih let; te pa so se z 31. 12. 1989 zmanjšale na 114.000 šilingov.

Iz tričetrtletnega poročila s 30. 9. 1990 pa je razvidno, da se bo bančni promet v tekočem letu spet zvišal. Tudi vse ostale postavke iz računskega zaključka so se v tekočem letu znatno zvišale, tako da posojilnica tudi v bodoče ne bo imela težav pri izpolnjevanju ustreznih zakonskih določil.

V imenu zadružne zveze je spregovoril podpredsednik ZSZ Valentin Kumer. Predvsem je pozdravil dejstvo, da se je šentjakobska posojilnica končno odločila za preureditev poslovnih prostorov. Nadalje je opozoril na dograđitev avtoceste in Karvanškega predora in menil, da bi to moralo pozitivno vplivati na poslovanje posojilnice. Ugotovil je tudi, da posojilnici žal ni uspelo doseči boljšega sodelovanja z domačo občino. Vsem odbornikom in nameščencem se je v imenu ZSZ iskreno zahvalil za dobro opravljeno delo in jim želel uspehe tudi v prihodnje.

Združitev Posojilnice-Bank Hodiše/Škofiče z Bilčovsom

3. decembra je imela Posojilnica-Bank Hodiše/Škofiče svoj izredni občni zbor. Osrednja točka dnevnega reda je bilo vprašanje spojitve s Posojilnico-Bank Bilčovs.

Predsednik Herman Jäger je tako spojitve utemeljil s potrebnim povečanjem lastnega kapitala in s tem povezano učinkovitejšo kreditno politiko, nadalje z racionalizacijo računovodstva, predvsem pa tudi z zakonskimi določili, ki v prvi vrsti predvidevajo večje bančne enote.

Bistvene točke spojitvene pogodbe so sledeče: ime združenih posojilnic se bo glasilo Posojilnica-Bank Bilčovs/Hodiše/Škofiče, sedež bo v Bilčovsu, zato pa naj bi imel okoliš Hodiše/Škofiče dva odbornika več.

V soboto navrh pa je o spojitvi sklepal tudi izredni občni zbor Posojilnice-Bank Bilčovs. Tam je predsednik Toni Krušič poročal, da so načelni sklep o združitvi sprejeli že leta 1987, ter dejal, da bi taka močnejša posojilnica lahko nudila strankam boljši servis

ter da bi postala tudi bolj privlačna za posamezne podjetnike. Kot na občnem zboru posojilnice Hodiše/Škofiče je tudi v Bilčovsu pogodbeni tekst prebrala revizorka mag. Katarina Kropiunig, nato pa so tudi bilčovški in kotmirski zadružniki s pretežno večino sprejeli sklep o spojitvi (na obeh občnih zborih se je po eden vzdržal glasovanja). Predsednik ZSZ Miha Antonitsch pa je kotmirskim zadružnikom tudi obljubil, da spojena posojilnica ne bo zanemarjala njihovih potreb.

Davčne možnosti ob koncu leta 1990

I. Posebni nasveti za podjetnike

Do 31. 12. 1990 lahko preko določenih izdatkov vplivate na vaš dobiček za leto 1990. Ne da bi jih podjetnik moral aktivirati v bilanci dobiček takoj znižajo izdatki sledeči:

- stroški vzdrževanja
- popravila strojev, orodja, avtomobilov
- stroški za nabavo strokovne literature
- stroški reklame, božičnih daril poslovnim partnerjem in podobno.

Nesmiselno je, da že v letu 1990 plačate izdatke, ki se nanašajo na leto 1991. To velja za vse podjetnike, ki morajo ob koncu leta sestaviti bilanco. Če tak podjetnik že decembra 1990 plača najemnine za januar 1991, mu ta izdatek zniža dobiček šele v letu 1991. To pa zato, ker se morajo izdatki za leto 1991, ki jih podjetnik plača že v letu 1990, razmejiti.

Pametno pa je, če si že v letu 1990 nabavite investicijska sredstva, ki vsako zase ne stane več kot 5.000 šilingov. V takem primeru taka investicijska sredstva lahko takoj odpišete in vam znižajo dobiček že v letu 1990. Pod taka drobna investicijska sredstva spadajo npr. pisarniška sredstva, mali stroji in podobno.

Vsa investicijska sredstva, ki posamič prekoračijo mejo 5.000 šilingov, morate aktivirati v bilanci za leto 1990. Ta sredstva lahko potem preko amortizacije ponavadi odpišete v teku petih let. V letu nabave (npr. če ste se odločili za nakup še v letu 1990) lahko poleg odbitka za obrabo koristite prosti še investicijski znesek v višini 20% nabavnih stroškov.

Če imate v vaši bilanci še investicijske rezerve iz leta 1986 (Investitionsrücklage 1986), jih morate ob koncu leta razrešiti. Poleg razrešitvene vsote morate plačati še kazenski pribitek v višini 20%.

Primer:

Podjetnik je v letu 1986 ustvaril investicijsko rezervo v višini 500.000 šilingov. To mu je leta 1986 znižalo obdavčljivi dobiček za 500.000 šilingov. Če podjetnik

v letih 1987, 1988, 1989 ter 1990 ni nabavil investicijskih sredstev (ker ni investiral), mora ob koncu leta 1990 razrešiti celotno rezervo iz leta 1986 v višini 500.000 šilingov. Poleg tega mora plačati še kazenski pribitek v višini 20% od 500.000 šilingov - torej 100.000 šilingov. Iz tega razloga mu že samo neporabljena investicijska rezerva v letu 1990 zviša dobiček za 600.000 šilingov.

Tej neprijetni davčni posledici se lahko izognete, če si še v letu 1990 nabavite investicijska sredstva in s tem porabite investicijsko rezervo iz leta 1986.

- Če v vaših bilancah ustvarjate rezerve za odpravnine za delojemalce, ne pozabite na nakup vrednostnih papirjev. Pri tem nakupu vam rade volje pomagajo bančni strokovnjaki Zveze-Bank ter posojilnic.

- Obresti za trajne dolgove podjetniku sicer zmanjšajo dobiček pri dohodnini, pri obrtnem davku pa mu na drugi strani zvišajo osnovo za odmero davkov. Drugače rečeno: za kreditne obresti mora podjetnik plačati obrtni davek v višini 15%.

Tej neprijetni posledici ubežite na sledeči način:

a) pazite, da letne kreditne obresti niso višje od 100.000 šilingov. Če namreč ne presežejo te meje, pri obrtnem davku ne zvišajo osnove za odmero obrtnega davka;

b) če imate kontokorentni kredit (torej kredit na tekočem računu), se prištejejo obresti od najnižjega letnega salda. Če med letom saldo kontokorenta samo za nekaj dni spravite v pozitivno stanje (se pravi, da nekaj dni niste zadolženi), vam za obresti sploh ni treba plačati obrtnega davka.

II. Posebni nasveti za vse delojemalce

Za davčno uveljavo imajo delojemalci sicer še nekaj časa, kljub temu pa je važno, da je delojemalec imel izdatke že v letu 1990.

Pri delojemalcih so možne sledeče zvrsti stroškov:

- a) povečani stroški v zvezi s pridobivanjem dohodkov;
- b) posebni izdatki;

c) izredne obremenitve.

ad a):

Kot povečane stroške v zvezi s pridobivanjem dohodkov delojemalec lahko uveljavi sledeče izdatke:

- stroški varnostne obleke pri delu;
- stroški strokovne literature;
- stroški za poklicno izobraževanje (npr. za tečaje, seminarje....).

Vsi ti stroški se izplačajo šele potem, če presežejo letno mejo v višini 1.800 šilingov.

ad b):

Pri posebnih izdatkih mora biti presežena letna meja v višini 1.638 šilingov - sicer se davčna uveljavitev posebnih izdatkov ne plača.

Posebni izdatki so sledeči:

- zavarovalne premije;
- stroški za sanacijo stanovanjskega prostora;
- stroški, ki nastanejo pri ustvarjanju stanovanjskega prostora;
- stroški, ki nastanejo pri nabavi nečlanskih obveznic ter mladih delnic.

Posamezni delojemalec lahko uveljavi do 40.000 šilingov letno. Ista vsota mu pristaja, če ima odbitni znesek za edinega prejemnika dohodkov v gospodinstvu. Poleg tega dobi delojemalec za vsakega otroka še znesek v višini 5.000 šilingov. Ti zneski se pri končni davčni odmeri upoštevajo do 50%.

ad c):

Izredne obremenitve se upoštevajo poleg povečanih stroškov v zvezi s pridobivanjem dohodkov ter posebnih izdatkov.

Za izredne obremenitve veljajo:

- bolniški stroški (štejejo tudi bolniški stroški otroka, soproge ter ločenega zakonskega partnerja, ki nima denarnih sredstev);
- stroški za diete;
- stroški za otroke s telesnimi in duševnimi motnjami;

- stroški za gospodinjstvo pomočnico, če je zaposlen samo en zakonec in drugi iz zdravstvenih razlogov ni v stanju, da bi prevzel vzgojo otroka;

- stroški, ki nastanejo v primeru naravnih katastrof (torej škode, ki jih povzročijo viharji, neurja, poplave...).

Ne pozabite: vse našete stroške je mogoče uveljaviti za leto 1990 le v primeru, če jih je davčni zavezanec tudi plačal še v letu 1990!

Ob koncu: stroške za posebne izdatke ter izredne obremenitve pa prav tako lahko uveljavi - poleg delojemalca - seveda tudi vsak podjetnik.

Vsi zainteresirani bralci lahko pri Zvezi-Bank in posojilnicah prejmejo brošuro „Vse o novem davku“, ki obravnava najvažnejša davčna določila za delojemalce.

dr. Marian Wakounig

Da bo SPD „Bilka“ združevala vse...

SPD „Bilka“ v Bilčovsu je kot drugo slovensko prosvetno društvo na najvišje mesto izvolilo žensko: mag. Geli Schellander bo predsedovala enemu največjih društev koroških Slovencev. Pri njenem delu ji bo poleg upravnega odbora pomagal tudi številčno močan krog v odbor kooptiranih referentov, s katerim naj bi uspeli pokrivati še širši spekter prosvetne dejavnosti kot doslej.

Da SPD „Bilka“ razvija skoraj ves spekter kulturne dejavnosti, sta potrdila tudi dosedanji predsednik Tomi Gasser in tajnica Cilka Mischkulnig. Oba pa sta tudi opozorila, da ima društvo največ težav z odsko dejavnostjo, ki je - kljub zanimanju, kot so se izrazili udeleženci občnega zbora - zaenkrat zamrla. Toda že sama razprava je pokazala, da je zanimanje za gledališče veliko, pomoč pri oživiljanju te dejavnosti pa je „Bilki“ obljubil tudi tajnik Slovenske prosvetne zveze dr. Janko Malle.

Obljubljena pomoč pa se je seveda nanašala tudi na ostalo dejavnost SPD „Bilka“, ki je v zadnji mandatni dobi segala od zgodovinskih, zdravstvenih, kulturnih in ekoloških predavanj do lutkovnih predstav, vigradnih koncertov, seveda pa je vključevala tudi sodelovanje članov društva pri osrednjih kulturnih prireditvah, kot so Miklova Zala, Pastirska igra in Pasijon. Urejeno je zdaj tudi vprašanje pevovodij moškega (mag. Mirko Lausegger) in mešanega zbora (Irena Kosmač), le Marjan

Gasser je moral zaradi časovnih vzrokov opustiti vodstvo mladinskega zbora.

Tomi Gasser

Nastopi učencev glasbene šole

Sreda, 12. 12. 1990 ob 16.00 uri, interni nastop v Slomškovem domu;

sreda, 19. 12. 1990, interni nastop v kulturnem domu na Radišah/oddelek Radiše;

sreda, 19. 12. 1990 ob 17.30 uri, interni nastop v Slomškovem domu, ob 19.30 uri, interni nastop v Modestovem domu, ob 19.30 uri, interni nastop v Mladinskem domu;

sobota, 29. 12. 1990, božičnica pri Cingelcu na Trati; prav tako nastopajo učenci glasbene šole.

Ker sta že v svojih poročilih predsednik Tomi Gasser in tajnica Cilka Mischkulnig napovedala, da nista več pripravljena kandidirati za ti funkciji, je bila izvolitev novega odbora še bolj aktualna. Prav v tej zvezi je na občnem zboru prišlo tudi do nekaj razprav, ki so pokazale, da očitno nekaj stvari ni povsem dorečenih, toda dejanskih ozadij ni bilo mogoče spoznati. Toda po izvolitvi novega upravnega odbora - predsednica Geli Schellander, podpredsednika Tomi Gasser in Marjan Einspieler, tajnik Jozi Ogris (Rina Krovinik), blagajnik Gregor Reichmann (Rezi Gasser) - so postali tudi ti „problemi“ rešljivi: nova predsednica je izrazila svoje zadovoljstvo, da bo Franci Krušič, katerega so nekateri predlagali za predsednika, sam pa je kandidatura odklonil, sodeloval kot predstavnik zbora v odboru, prav tako pa je vse člane pozvala, naj „pomagajo utrjevati nadstrankarski značaj društva, na sejah pa naj ne bi več prihajalo do starih ribarij, temveč do razprav o konkretnih nalogah in projektih društva“. V tej smeri se je izrazil tudi tajnik SPZ Janko Malle, ki je „Bilki“ zaželel, da bi se tudi v bodoče pod njeno streho združevali vsi Bilčovščani, ki se udeležujejo na kulturnem področju. Društvu pa sta čestitala tudi županja Stefi Quantschnig in frakcijski vodja EL Matevž Mischkulnig.

Pomagajmo

Katastrofalna povodenj, ki je 1. novembra zajela skoraj vso Slovenijo in povzročila škodo v višini devetih milijard novih dinarjev ter veliko človeško trpljenje - brez strehe nad glavo je ostalo na stotine družin - še naprej zahteva tudi solidarnost koroških Slovencev.

Odpri smo poseben konto pri Posojilnici-Bank Celovec s številko 3,044.393 in z nazivom „Pomoč Sloveniji“

Odbora Posojilnice-Bank Bilčovs/Hodiše/Škofiče

UO: preds. Herman Jäger (na sliki), podpreds. Tomi Ogris, člani: Drago Pörtsch, Gerhard Schellander, Martin Urbajs, Hanzl Ogris ml., Michael Schöttel, Kristl Lajčahar, Tomi Sabotnik.

NO: preds. Valentin Kropivnik, podpreds. Valentin Kakl, člani: Gregor Reichmann, Albert Boštjančič, Stanko Adlasnik, Tomaž Sabotnik, Valentin Piček.

Datum	Kraj	PRIREDITVE	Prireditelj
Sreda, 12. 12. 20.00	pri Schwarzlzu v Pliberku	VARSTVO OKOLJA V OBMEJNEM OB- MOČJU, diskutirajo: Herbert Schiller, J. Pajank, J. Partl, F. Kumer, dr. L. Sešerko, V. Gošnik, M. Jazbinšek in M. Bricelj, diskusijo vodi: A. Wakounig	Mestna občina Pliberk
Četrtek, 13. 12. 20.00	Hotel-penzion Adej Picej v Zgornjih Zamanjah	DOMAČ VEČER S PETJEM Pevci MePZ „Vinko Poljanec“ se bodo predstavili v novih koncertnih oblekah	SPD „Vinko Poljanec“, Škocijan
Petek, 14. 12. 10.00	v zavodu šolskih sester v Sentspetru	DAN ODPRTIH VRAT	Višja šola za gospodarske poklice
Petek, 14. 12. 20.00	Pri Joklnu v Celovcu	LETARNO BRANJE Christine Janach in Jani Oswald bereta iz svojih del	Kulturno društvo Pri Joklnu
Petek, 14. 12. 19.30	v Domu prosvete v Tinjah	KOROŠKA ENOTNOST 1920 – PRI- BORJENA ALI PRIDOBLEJENA? diskutirajo: univ. prof. dr. Andrej Moritsch, dr. Wilhelm Wadi, dr. Teodor Domej, univ. prof. dr. Janko Pleterski, dr. Claudia Fräss-Ehrfeld, univ. prof. dr. Hans Haas	Sodalitas, För- derungsstelle des Bundes für Erwachse- nenbildung in Kärnten
Petek, 14. 12. 20.00	v hotelu Moser Verdino (1.nadstr.) v Celovcu	LJUDSKO ŠTETJE 1991 – priložnost ali ne- varnost za manjšino? Predava: doc. dr. Rainer Münz (avstr. akad. znanosti in umetnosti)	ZAL, del. krožek manjšin
Petek, 14. - 16. 12.	v domu v Tinjah	PLESNI TEČAJ – izkušnje s plesom in gibom. Prijava pri Katoliški mladini (do 13. 12).	Dom v Tinjah, Kat. mladina
Sobota, 15. 12. 19.00	v farni dvorani v Zvabeku	Igra HIŠA, nastopa Mlad. Igralska skupina SPD „Lipa“ iz Velikovca	KPD „Drava“ Zvabek
Sobota, 15. 12. 8.30	na ZG za Slovence v Celovcu	OBČNI ZBOR združenja staršev	Združenje staršev
Sobota, 15. 12. 19.30	pri Kovaču na Obirskem	BOŽIČNICA pod geslom „Domačini za domačine“ na Obirskem	SPD Valentin Polanšek na Obirskem
Sobota, 15. 12. 14.00	v mali dvorani župnišča v Šentjakobu	OBČNI ZBOR IN BOŽIČNICA	Društvo upokojencev Šentjakob v Rožu
Sobota, 15. 12. 19.30	v cerkvi sv. Heme v Celovcu	DOBRODELNI KONCERT za žrtve poplav v Slo- veniji. Nastopa: Mešani pevski zbor „Pro musica“ iz Maribora	MePZ „Foltej Hart- man“, KKZ, SPZ, MePZ Gallus, SKD Celovec
Sobota, 15. 12. 10.00	v Hiši umetnikov v Celovcu	LITERARNI FORUM na temo „Ženska kot lik in ustvarjalca v slovenski literaturi“	SPZ, DSP, mladje, DSP
Nedelja, 16. 12. 10.00 po maši	v farni cerkvi v Šentprimožu	DOBRODELNI KONCERT za žrtve poplav v Slo- veniji. Nastopa: MePZ „Pro musica“ iz Maribora	Farni svet in SPD „Danica“
Nedelja, 16. 12. 14.00	v samostanu šolskih sester v Sentspetru	PRAZNOVANJE 25-letnice kat. delovnega odbora in spomin na sklep 2. Vatikanskega cer- kvenega zbora	Kat. delovni odbor
Nedelja, 16. 12. 14.00	v stari šoli v Kotmari vasi	BOŽIČNICA in srečanje s starejšimi občani	SPD Gorjanci
Nedelja, 16. 12. 19.00	v farni dvorani v Šentjakobu	KONCERT ADVENTNIH PESMI mešanega pevskega zbora Jakob Petelin Gallus iz Celovca	Kat. prosveta Šentjakob, SPD „Rož“ in SPD „Jepa- Baško jezero“
Nedelja, 16. 12. 19.00	v gostilni Podobnik v Beli	OBČNI ZBOR	Alpski klub „Obir“ v Železni Kapli
Nedelja, 16. 12. 14.30	v farni dvorani v Pliberku	ADVENTNO SREČANJE, sodelujejo pevske skupine iz Pliberka in Zvabeka	Kat. mladina Pliberk, Zvabek, Suha
Nedelja, 16. 12. 15.00	v farni cerkvi v Šmihelu	ADVENTNO SREČANJE	Kat. prosv. društvo v Šmihelu
Nedelja, 16. 12. 14.30	v kulturnem domu na Radišah	DIČI, DIČI, DIČA ... predstavitev glasbene kasete za otroke s Poldetom Bibičem, Gabrielom Lipušem in otroškimi zborom z Radiš	SPZ Založba Drava, SPD „Radiše“
Ponedeljek, 17. 12. 15.00	nad posojilnico v Škofičah	DIČI, DIČI, DIČA – predstavitev glasbene kasete za otroke. Nastopa Polde Bibič in Gabriel Lipuš.	SPZ, Založba Drava, otroški vrtec in SPD Edinost Škofiče

RAZSTAVE

CELOVEC

- Pri Joklnu – Miha Dolinšek, fotografije
- Koroška deželna galerija – Anton Kolig – grafike (do 28. 1.)
- Hiša umetnikov – Blickwinkel 1990 (odprta do 22. 12)
- Kleine Galerie – Jusuf Sangov – dela
- Galerija Carinthia – Peter Krawagna, nova dela (do 12. 1.)
- Galerija v mestni hiši – Leonardo Castellani, grafični opus (do 12. 1. 1991)
- Galerija 61 – razstava slik in grafik, med drugimi razstavljajo: Benétik, Hrdlička in Oman (odprta do 23. 12.)

TINJE

- Galerija Tinje – Urša Žajdela-Hrovat – olje (do 12. 12) Napoved: Nežika A. Novak, keramika (otvoritev 12. 12., 19.30)

ROŽEK

- Galerija Rožek – Skupna razstava: Bernik, Huftier, Hoke, Koller, Palli, Šubik idr. (do 16. 12.)

KRIŽANKA

	1	2	3	4	5
1					
2					
3					
4					⊘
5					⊘
6					⊘

MENJAVA DENARJA (VALUTE) dne 10. 12. 1990

	dobite (šil.)	plačate (šil.)
za 1 ameriški dolar	\$ 10,10	10,70
za 1 angleški funt	£ 19,70	20,70
za 100 franc. frankov	f 202,50	212,50
za 100 ital. lir	Lit 0,91	0,96
za 100 dinarjev	DIN 74,00	90,00
za 100 švic. frankov	sfr 811,00	835,00
za 100 holand. guldov	Hfl 614,00	632,00
za 100 nemških mark	DM 693,70	711,70

Posredujeta: Posojilnica-Bank,
Zveza-Bank, Celovec

SLOVENSKI VESTNIK

Nadstrankarski
časopis
koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30 do 34, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Glavni urednik/Chefredakteur: Ivan P. Lukan

Uredniki: Andrej Kokot, Andrej Mohar, dr. Štefka Vavti.

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Oglasi/Anzeigen: Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30 do 34 in 40, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Glonarjeva 8, 61000 Ljubljana, Slovenija, telefon 061/329761, telefaks 061/311123.

Letna naročnina: za Avstrijo 370 šil. (za penzioniste 280 šil.); za Jugoslavijo 400 din. (za penzioniste 310 din.).

VODORAVNO

- 1 drugo ime za violino
- 2 ime sodobnega slovenskega pesnika Fritza/ „Okruški sveta“
- 3 ameriški atlet, izvrsten tekač in skakalec v daljino, večkratni olimpijski zmagovalec (Jesse)
- 4 češki šahovski vele mojster z začetka tega stoletja, odličen sestavljalec šahovskih problemov (Richard)
- 5 ime ljubljanskega eksperimentalnega gledališča (skriva se v besedi Oglej)
- 6 ime ameriške jazz pevke Fitzgerald

NAVPIČNO:

- 1 in 2 ime in priimek angleškega pisatelja, avtorja znamenitega romana o prihodnosti z naslovom „1984“ (njegov pravo ime je bilo Eric Arthur Blair, 1903-1950)
- 3 sodobna slovenska igralka (Alenka)
- 4 črta, poteza; tudi pot, proga (na primer: zračna ...); tudi smer razvoja
- 5 kraj v bližini švicarskega Berna; tudi kratica za „International News Service“

LOTTO

9 10 12 39 41 44 (31)
Joker: 415121 b. j.

TOTO

2XX X11 121 XX2
Stava: 1:2, 1:1, 2:2, 1:1 b. j.

Slovenski vestnik

„V Tvoje roke izročam svojo dušo,
odrešil si me, Gospod, zvesti Bog.“
Ps 31,6

V večno domovino k Bogu, ki mu je v veri in ljubezni zvesto služil, je odšel po kratki in težki bolezni moj dragi mož, naš oče, dedej, brat, tast in stric, gospod

ek. sv. Ignac Domej
po domače Zgončev ata

Njegovo vzgledno in izpolnjeno življenje se je izteklo v 70. letu starosti v ponedeljek, 10. decembra 1990.

Dragega pokojnika bomo pospremili v sredo, 12. decembra, ob enih popoldne od hiše žalosti v Rinkolah na farno pokopališče v Šmihel. Po maši zadušnici, ki bo ob pol dveh v farni cerkvi, ga bomo položili k zadnjemu počitku.

Dragega pokojnika priporočamo vsem v spomin pri sveti molitvi in sveti daritvi.

Rinkole, dne 10. decembra 1990

V krščanski žalosti:
Rotija, žena
Ignac, Štefan, Maks, sinovi
Marija, Angela, Štefka, sestre
Kristijan, nečak
Helena, Djela, snahi
Marija, Štefan, Kristina, vnuki
v imenu vseh sorodnikov

Namesto vencev prosimo, da darujete za popravilo cerkve sv. Katarine.

5.-11. 12.	TV AVSTRIJA 1	TV AVSTRIJA 2	TV SLOVENIJA	V TEM TEDNU NA TELEVIZIJI
SR 12. 12.	10.30 Hollywood - intimen in indiskreten; 12.10 Zunanjepolitični report; 14.20 Alf; 14.45 Onedinova linija; 15.30 Otroški spored; 16.00 Lutkovna predstava; 18.00 Me, ženske; 18.30 Z dušo in telesom; 19.15 Otroci pripovedujejo; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Moselbrück; 21.15 Ljubljeneček pekla.	17.00 Živeti - misliti - preživeti; 17.30 Dežela in ljudje; 18.00 Moje ime je zajec; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Jesse; 21.45 Novo v kinu; 22.00 Čas v sliki 2; 22.25 Šport; Evropski nogometni pokal; nato: Aktualno.	9.00 Živ žav; 10.55 Življenje v barvah; 15.05 Žarišče; 17.00 Dnevnik; 18.05 Spored za otroke: Čarovnik Ujtata, Tovarišija Petra Grče; 19.00 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Pogrešani; 22.10 Dnevnik; 22.30 Papa Wemba Zaire; 23.00 Sova: Alf, Murphyjev zakon, Športni in turistični filmi.	
ČE 13. 12.	10.30 Hollywood - intimen in indiskreten; 14.20 Alf; 14.45 Onedinova linija; 15.30 otroški spored; 16.00 Oddaja za najmlajše; 18.00 Mi; 18.30 Z dušo in telesom; 19.15 Otroci pripovedujejo; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Show-miks; 21.50 Pogledi s strani; 22.00 Čarobna krona; 23.45 Petrocelli.	16.10 Leksikon umetnikov; 16.15 Šport; 17.15 Segamo po nebu; 18.00 Moje ime je zajec; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Notranjepolitični report; 21.05 Otto Dix - oko sveta; 22.00 Čas v sliki 2; 22.25 Klub 2.	9.00 Grizli Adams; 10.45 Slovenci v zajemstvu; 11.15 Zakon v Los Angelesu; 15.15 Mozaik; 18.10 Spored za otroke; 19.10 Risanka; 19.30 Dnevnik; 19.55 Vreme; 20.05 Vojne usode; 21.10 Tednik; 22.15 Dnevnik; 22.35 Sova: Vse razen ljubezni; Mavrica.	
PE 14. 12.	10.30 Hollywood - intimen in indiskreten; 12.10 Notranjepolitični report; 15.30 Otroški spored; 16.00 Oddaja za najmlajše; 18.00 Mi; 18.30 Z dušo in telesom; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Derrick; 21.20 Kupčija s strahom; 22.10 Pogledi s strani; 22.20 Trailer; 22.50 Najostrejši med vsemi banditi.	11.35 Smuk - ženske; 16.30 Report z borze; 16.45 Ellis Island; 17.30 Družina človek; 18.00 Moje ime je zajec; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Dežela gora; 21.00 Knjiga meseca; 21.20 Kompas; 22.00 Čas v sliki 2; 22.25 Šport.	9.00 Delfin Flipper; 9.25 Vojne usode; 14.55 Žarišče; 17.00 Dnevnik; 17.05 Tednik; 18.10 Spored za otroke: Otroški parlament, Cirkuške živali; 19.00 Risanka; 19.30 Dnevnik; 19.59 Zrcalo tedna; 20.20 Nebu naproti; 21.25 Zakon v Los Angelesu; 22.15 Dnevnik; 22.35 Sova.	
SO 15. 12.	11.00 Nebo in pekel; 12.50 Spomini; 14.30 Hčere njegove prevzišenosti; 16.00 Otroški Wurlitzer; 17.05 Nadaljevanja ni; 18.00 Srečanje; 18.30 Nogomet; 19.00 Milijonsko kolo; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Stavim, da...; 22.05 Devet jih je v žarišču; 23.40 Aktualno; 23.45 Fury; 1.15 Poročila.	11.35 Superveleslalom - ženske; 14.00 SP v šahu; 16.00 Iz parlamenta; 17.00 Ljuba družina; 17.45 Kdo me hoče; 18.00 Moje ime je zajec; 18.30 Slike iz Avstrije; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Smrtni polet KAL 007; 21.40 Športna reportaža; 22.10 Srčni list.	9.15 Spored za otroke: Radovedni Taček, Lonček kuhaj, Čebelica Maja; 14.45 Lepa naša domovina; 15.25 Ray Charles; 17.00 Dnevnik; 17.05 Ciklus filmov Walta Disneya; 18.30 Divji svet živali; 19.12 Risanka; 20.35 Titanic; 22.10 Dnevnik; 22.30 Sova: Zlata dekleta, Mavrica.	
NE 16. 12.	11.00 Tiskovna ura; 12.00 Zdravo Avstrija, zdravo Dunaj; 12.30 Orientacija; 13.50 Moje življenje kot pes; 15.30 Hiša v Jeruzalemu; 16.35 Muppetovi otroci; 17.50 X-Large; 18.30 Z dušo in telesom; 19.15 Lotto - žreb; 19.30 Čas v sliki; 19.48 Šport; 20.15 Poneverjeno nebo; 22.00 Freudiana.	9.55 Veleslalom - ženske in moški; 12.30 Dober dan, Koroška ; 13.00 Veleslalom - ženske in moški; 15.30 Športno popoldne; 18.00 Moje ime je zajec; 18.30 Slike iz Avstrije; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 19.48 Primer za ljudskega tožilca; 20.15 Ljubljeneček pekla; 21.55 Aktualno.	8.55 Otroška matineja: Živ žav, Cirkuške živali; 11.00 Mati in sin; 17.00 Dnevnik; 17.05 Kako se znebiš svojega šefa; 18.50 Risanka; 19.30 Dnevnik; 19.55 Vreme; 20.05 Primož Trubar; 22.30 Dnevnik; 22.35 Sova: Spet ti?, Mavrica; 23.50 Video strani.	
PO 17. 12.	10.30 Kupčija s strahom; 12.00 Iz parlamenta; 13.35 Tednik; 14.20 Alf; 14.45 Onedinova linija; 15.30 Otroški spored; 16.00 Oddaja za najmlajše; 18.00 Mi; 18.30 Z dušo in telesom; 19.22 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Šport v ponedeljek; 21.15 Mike Hammer; 22.10 Neprijetno presenečenje.	16.50 Otroci tišine; 17.30 Lindenstraße; 18.00 Moje ime je zajec; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Dobro, da imamo Marijo; 21.08 Mojstri kuhajo; 21.15 Šiling; 22.00 Čas v sliki 2; 22.25 Ni mogoče pozabiti; 23.10 Umjetnost Bruna Gironcolija; 23.40 Razlaga sanj.	9.00 Miti in legende; 9.15 Cici-ban, dober dan; 9.30 Folklorna skupina Emona; 17.00 Dnevnik; 18.30 Spored za otroke: Radovedni Taček, Čebelica Maja; 19.10 Risanka; 19.30 Dnevnik; 23.15 Sova: Alfred Hitchcock vam predstavlja, Klub Paradiž; 0.30 Video strani.	
TO 18. 12.	10.30 Mrtvaški polet KAL 007; 12.00 Nočni studio; 14.20 Alf; 14.45 Onedinova linija; 15.30 Otroški spored; 16.00 Oddaja za najmlajše; 18.00 Mi; 18.30 Z dušo in telesom; 19.30 Čas v sliki; 21.07 Dallas; 21.50 Pogledi s strani; 22.00 Smrt nad Lockerbiejem; 23.35 V njenih očeh je vedno noč.	12.00 Šport v ponedeljek; 17.00 Mavec združuje; 17.15 Polje; 17.30 Orientacija; 18.00 Moje ime je zajec; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Nezgode; 21.07 Zunanjepolitični report; 22.00 Čas v sliki 2; 22.25 Klub 2.	9.00 Zgodbe iz školjke; 14.30 Mozaik; 15.00 Žarišče; 15.30 Sova, pon.; 17.00 Dnevnik; 18.10 Spored za otroke: Lonček kuhaj, Pogledi; 19.10 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Življenje v barvah; 21.00 Mesetne zgodbe: Poreč; 22.30 Sova: Policijski oddelek, Klub Paradiž; 23.50 Video strani.	
SR 19. 12.	10.30 Tisočletna čebela; 12.50 Zunanjepolitični report; 14.20 Alf; 14.45 Onedinova linija; 15.30 otroški spored; 16.00 Lutkovna predstava; 18.00 Me, ženske; 18.30 Z dušo in telesom; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Moselbrück; 21.05 Pogledi s strani; 21.15 Ljubljeneček pekla; 22.45 Krog zarotnikov.	17.00 Živeti - misliti - preživeti; 17.30 Dežela in ljudje; 18.00 Moje ime je zajec; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.15 Argumenti; 22.00 Čas v sliki 2; 22.25 Toto - pregled; 22.30 Težišče Evropa: Največja prevara; 23.15 Razprave; 0.15 Poročila.	9.00 Živ žav; 11.10 Življenje v barvah; 15.00 Žarišče; 17.00 Dnevnik; 17.05 Svet vulkanov; 18.05 Spored za otroke: Muro v živalskem vrtu, Tovarišija Petra Grče; 19.00 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Rudarjeva hči; 22.10 Dnevnik; 23.40 Klub Paradiž, Zgodovina smeha; 1.30 Video strani.	

Naravno vsakdanje sožitje

Petek, 14. 12. 1990, TV A2, 22.50 - Današnje „umetnine“ so posvečene sožitju čebel in ljudi. Začenjajo se s komentarjem Gerharda Rotha o svojem romanu „Običajna smrt“, ki predstavlja literarno-filozofsko razmišljanje o čebelah in njenih navadah. Subjektivno približevanje svetu čebel pa odpira tudi pogled na mikrokozmos, ki se zdi tako tuj in zamotan kot potovanje k tujim planetom. In vendar je odnos do čebel za čebelarje tudi povsem vsakdanji, naraven.

Raimundova čarobna krona

Četrtek, 13. 12. 1990, TV A1, 22.00 - Pesnik Ewald in krojač Zitternadel se prizadevata, da s pomočjo boginje Lucine odrešita svet strahovlade tirana. Za dosego cilja pa se morata poslužiti različnih sredstev. Tako se zatečeta tudi k iluziji in nenaravnim stvarim. In nastala je odlična predstava gledališke skupine 80, v vlogi Lucine pa blesti Helga Illich (na sliki).

Politični svet Costa-Gavrasa

Sreda, 12. 12. 1990, TV S1, 20.05 - Constantina Costa-Gavrasa najbrž ni treba posebej predstavljati. Izkazal se je vsekakor že s filmom „Z“, ki je nastal leta 1970 in govori o vojaški diktaturi v Grčiji. Zanj si je prislužil oskarja za najboljši tuji film. Drugi med njegovimi nagrajenimi političnimi filmi pa je „Pogrešani“, ki si ga na malem zaslonu lahko ogledate danes. Film je bil dobitnik canske „Zlate palme“, Jack Lemmon pa nagrade za najboljšo moško vlogo. Tudi v tem filmu je Costa-Gavras prikazal dramo, ki se dogaja na razgretih južnoameriških tleh, tokrat v Santiagu de Chile po umoru Allendeja. Sam Costa-Gavras je izjavil, da se podobne drame dogajajo tudi drugje, vendar pa ga je čilska bolj pritegnila zato, ker so v tamkajšnji politiko vmešane ZDA. Tako se tudi vsa zgodba zdi ameriškomu gledalcu verjetnejša.

V cementu je le truplo

Sreda, 12. 12. 1990, TV A1, 22.45 - Film, v katerem nastopata Frank Sinatra in Raquel Welch, je lahko samo lahkoten in komaj zahteven. Zgodba je spletena na znan način: bivši jetnik najame tajnega detektiva, ki naj bi poizvedel, ali je neznanka, katero je našel, njegova nekdanja ljubica ali ne. Stavimo, da pride do zapletov?

RADIO KOROŠKA

18.10-19.00
Sreda, 12. 12. Glasbena sreda
Večerna 21.00 - 22.00: Osrednji koncert SPZ - 1. del
Četrtek, 13. 12. Rož - Podjuna - Zilja
Petek, 14. 12. Koroški liki (R. Vospernik), Jezikovni pogovor (J. Messner), Socialno skrbstvo v dvojezičnem okolju (F. Merkač);
Sobota, 15. 12. Od pesmi do pesmi - od srca do srca
Nedelja, 16. 12.
6.30 - 7.00 Dobro jutro na Koroškem - duhovna misel (žpk. Anton Opetnik)
18.10 - 18.30 Dogodki in odmevi

Dober dan, Koroška

Spored za 8. 12. 1990, ob 13.00 uri

predvidoma z naslednjimi prispevki:

- Otroci pomagajo otrokom: pomoč žrtvam poplav v Lučah
- Nove orgle v romarski cerkvi v Podgorjah
- 9. srečanje petih pobratenih moških pevskih zborov v Pliberku
- Dvojezično adventno petje v Ločah
- Božične šege in navade: Marijo nosijo
- Varstvo okolja na obmejnem območju

od
vsepovsod

Skupno prizadevanje za Pavličovo sedlo

Že več kot deset let na raznih nivojih poteka razprava o odprtju mejnega prehoda med Koroško in Slovenijo na Pavličevem sedlu. Celo po razgovoru med zunanjima ministroma SFRJ in Republike Avstrije je bilo rečeno, da bo do odprtja prišlo, predvsem občini Železna Kapla in Mozirje, torej sosedji, ki bi ju Pavličovo sedlo lahko še bolj priljučilo, pa še vedno čakata. Prav zato je Klub slovenskih občinskih odbornikov skupno z EL Železna Kapla prevzel iniciativo in minuli teden pripravil temeljito razpravo v hotelu Obir.

Varstvo okolja v obmejnem območju

Jože Partl, referent za varstvo okolja, in Fric Kumer, referent za kmetijstvo in gozdarstvo v mestni občini Pliberk, vabita nočjo ob 20. uri v gostilno Schwarzl na zanimiv informacijski in diskusijski večer. Razpravljali bodo o vprašanih varstva okolja na obmejnem področju, na diskusiji pa bodo poleg imenovanih sodelovali še dr. Leo Sešerko (podpredsednik IS Slovenije), Vane Gošnik (podpredsednik skupščine), Miha Jazbinšek (minister za varstvo okolja), Mitja Bricelj (namestnik ministra), Herbert Schiller (deželni svetnik) in Johann Pajank (pliberški župan). Spregovorili bodo o odlagališču za jedrske odpadke, JE Krško, hidroelektrarni na Golici pa tudi o zaščiti pitne vode v Karavanah... Diskusijo bo vodil Andrej Wakounig, prireditelj pa so poskrbeli tudi za simultano prevajanje. Vsi prisrčno vabljeni!

Razgovora so se udeležili od Republike Slovenije predsednik zbora občin skupščine Ivan Bizjak, svetovalec predsedstva v zunanjem ministru Andrej Grasseli ter tajnica skupščinske komisije za mednarodne odnose Dragica Iskrenovič, s koroške strani pa poleg občinskih funkcionarjev, ki so združeni v KSOO, še predstavniki občine Železna Kapla na čelu z županom Dieterjem Hallerjem. Izhodišna točka jim je bila kaj hitro skupna, saj so Haller, Bizjak in Peter Waldhauser (predsednik KSOO) že v uvodu dejali, da se vsi prizadevajo za čimprejšnje odprtje prehoda, s katerim bi lahko poleg gospodarskih odnosov poživili tudi osebne, kulturne in športne stike.

O čem je torej tekla razprava? Predvsem o tem, da je grof Thurn, lastnik zemljišča in poti na Pavličovo sedlo, očitno presenetil tudi predstavnike občine Železna Kapla. Najprej je namreč izjavil, da je – seveda – za pri-

merno odškodnino – pripravljen odstopiti pot in zemljišče občini, deželi ali celo zvezi, toda pred dobrima dvema letoma je svoj pristanek umaknil, ker se njegov sin menda boji, da bi mejni prehod in cesta na Pavličovo sedlo motila divjad v grofovskih revirjih...

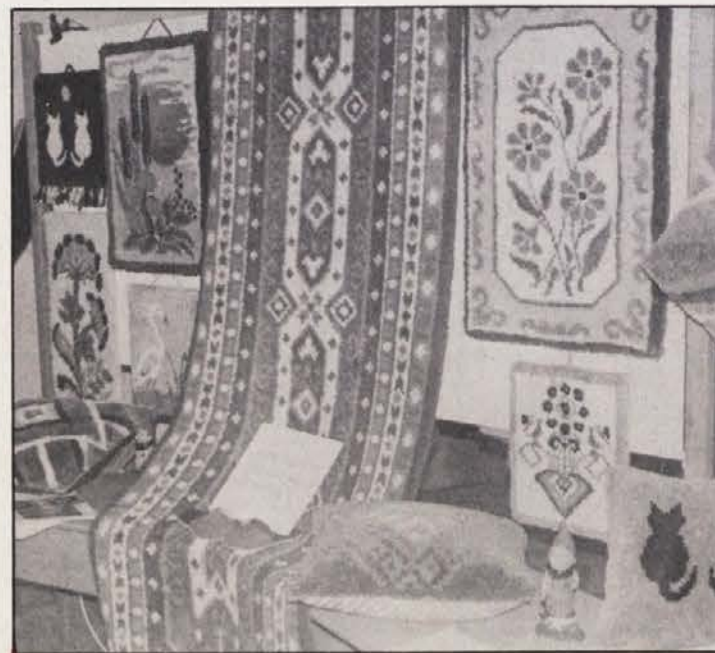
Najsi bo tako ali drugače, župan Haller je dejal, da bo občini in deželi že v kratkem na voljo študija o možnih drugih (konkretno o dveh) variantah za cesto do Pavličovega sedla, za kateri pa se še ne ve, ali bosta tehnično (ena je menda prestrma) izvedljivi. Celotna zadeva pa je na avstrijski strani vprašljiva tudi zaradi financ. Tudi za tem mogoče tiči del vzroka, zakaj pristojni niso izkoristili svoječasne pripravljenosti grofa Thurna za sodno potrjen podpis pogodbe. Predstavniki Slovenije pa so zardili, da imajo za uresničitev mejnega prehoda pripravljena tudi finančna sredstva. Zdaj bo torej dolžnost koroške in avstrijske strani, da zagotovita sredstva, s tem pa se tudi vsaj moralno oddolžita regiji za gospodarski udarec, ki ga je prebivalstvo doživelo z zaprtjem tovarne Obir.

Prav temu namenu pa je služil tudi ta večer, na katerem so si vsaj razdelili del potrebnih dejavnosti. Upati je, da bo iz tega nastalo več, kot doslej. Zagnanost vseh udeležencev je bila očitna, KSOO in EL Železna Kapla sta bila s potekom, pa tudi z izjavo odbornikov sosednjih občin, da so pripravljeni podpreti Železno Kaplo v prizadevanjih za končno uresničitev tega prehoda, lahko zadovoljna.

Andrej Mohar

Slovenska prosvetna društva so po vsej južni Koroški priredila miklavževanja za najmlajše. Otroci so bili, kot na našem posnetku iz Borovlj, bogato obdarjeni, povsod pa so pripravili tudi sproščen in pisan spored.

BILČOVŠ. – Odbor za kulturo bilčovske občine si je za leto domislil posebno atrakcijo. V prostorih ljudske šole je namreč izvedel razstavo domačih priložnostnih umetnikov, ki so se nanjo tudi rade volje odzvali. Bilčovščani pa imajo res kaj pokazati. Avla je bila polna slik, tkanin, preprog in drugih ročnih izdelkov, ki so zbudili mnogo pozornosti obiskovalcev. In že se je razvila tudi živahna razprava: obiskovalci so primerjali razne slike, se menili z ustvarjalci, ti pa so med seboj tudi izmenjali izkušnje ter tako pridobili marsikak dober nasvet. Zamišljal je torej povsem uspela, saj so bili zadovoljni tako razstavljalci kot tudi obiskovalci. Tako pa je bil izpolnjen tudi namen organizatorjev.

ŠAHOVSKA RUBRIKA ureja: Silvo Kovač

Karpov in Kasparov se že od 23. novembra dalje s serijo iger borita za naslov svetovnega prvaka v šahu. Po 18 partijah vodi Gari Kasparov z minimalno prednostjo (9,5 : 8,5), kot prvak pa ima še to ugodnost, da mu za obranitev naslova zadostuje že neodločen končni rezultat.

KARPOV:KASPAROV (7. partija dvoboja) Kraljeva indijska obramba

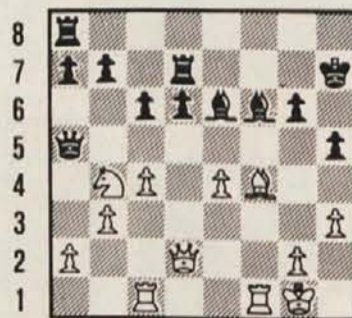
1.d4 Sf6 2.c4 g6 3.Sc3 Lg7 4.e4 d6 5.Sf3 0-0 6.Le2 e5 7.Le3 Sa6 ?!

Poteza s skakačem na rob šahovnice ne preseneti izzivalca. 8.0-0 Sg4 9.Lg5 f6 10.Lcl Kh8 11.h3 Sh6 12.de5 fe5 Po zamenjavi v središču je beli zadržal majhno, vendar pa trajno prednost v razvoju figur. 13.Le3 Sf7 14.Dd2 Sc5 15.Sg5 Sg5: 16.Lg5: Lf6 17.Le3 Se6 18.Lg4 h5 Kasparov nima dobrega plana igre in slabi položaj svojega kralja. 19.Le6: Le6: 20.Sd5 Lh4 21.Tacl Kh7 22.Tc3 Tf7 23.b3 c6 24.Sb4 Td7 25.Tecl Lf6 26.f4 ef4 27.Lf4 (Pozicija na diagramu) po 27...Da5?

Neprecizna poteza svetovnega prvaka, ki ga vodi v izgubljeno pozicijo. 28.Sd5! Dc5+ Seveda ne gre 28...Dd2: 29.Sf6: Kg7 30.Ld2: in beli osvoji figuro! 29.Khl Ld5: Črna ne reši nadaljevanje 29...Lg7 30.Le3

Da3 3l.Sf6+ Lf6: 32.Tf6: z napadom po črnih poljih. Za belega pa je bilo slabo 29.Le3? zaradi 29...Lg5! z vezavo po črni diagonal. 30.cd5 Dd4 (na 30...Db5 sledi 3l.a4! Db3 32.dc6 bc6 33.e5) V pari je še sledilo: 3l.dc6 bc6 32.Tc6: Tae8 33.Tc4 Dd2: 34.Ld2: Le5 35.Le3 Lg3 36.Tf3 h4 37.Lf2L2: 38.Tf2: Tde7 39.Tf4 g5 40.Tf6 Te4

Trdnjavka končnica je izgubljena za svetovnega prvaka zato se je po 4l.Te4: Te4: 42.Td6 Te7 43.Ta6 Kg7 črni tudi vdal!

a b c d e f g h

SLOVENSKI VESTNIK – ŠPORT

Šahisti spet zmagali!

Prvo moštvo šahistov Slovenske športne zveze/Carimpex I se je vrnilo na zmagovalno pot. Po zmagi nad celovškimi Raiffeisnom v preteklem kolu spodnje lige vzhod so minulo nedeljo doma premagali tudi železničarje iz Šentvida s 5,5:2,5. S to zmagijo so si ohranili možnost za vstop v deželno ligo, čeprav so majhne. SŠZ/Carimpex I je na lestvici obdržala vsaj peto mesto.

Posebno je treba omeniti novega igralca Arnolda Hatembergerja, ki je nadaljeval svojo serijo zmag, cele točke pa so dosegli tudi ravnatelj Ivko Ferm, Branko Kolter in mladinec Boris Gallob. Z

remijem pa so k zmagi prispevali še Alojz Gallob, Franci Rulitz in Marko Gallob.

V 1. razredu vzhod pa šahisti SŠK „Obir“ upajo na zmago z rezultatom 8:0, ker nasprotnik iz Gospe svete ni nastopil. O tem bo odločalo deželno vodstvo šahovske zveze.

Drugo moštvo SŠZ/Drava II, ki igra v istem razredu kot Obirčani, pa je proti Borovljam igralo neodločeno 4:4. Zmagal je Rupert Reichmann, remizirali pa so dr. Joži Amrusch, Herbert Rulitz, dr. Hanzi Gasser, Xhelal Hoti, Robert Hedenik in Peter Ratschnig.

Gimnazijci postali 6.

Sicer so se vrnil brez kolajne, kljub temu pa so košarkarji slovenske gimnazije na zveznem prvenstvu šol dali vse od sebe. Toda našim fantom je manjkala predvsem višina, tako da so bili od nasprotnikov slabši predvsem v igri pod košem. Kljub temu pa so v svoji skupini dosegli dve zmagi, v tekmi za peto ali šesto pa so tesno podlegli. Vsekakor pa velja: tudi šesto mesto je lep uspeh, h kateremu jim iskreno čestitamo. Veselimo se že njihovih nastopov v koroškem prvenstvu.

Karpov in Kasparov se borita za šahovsko krono.